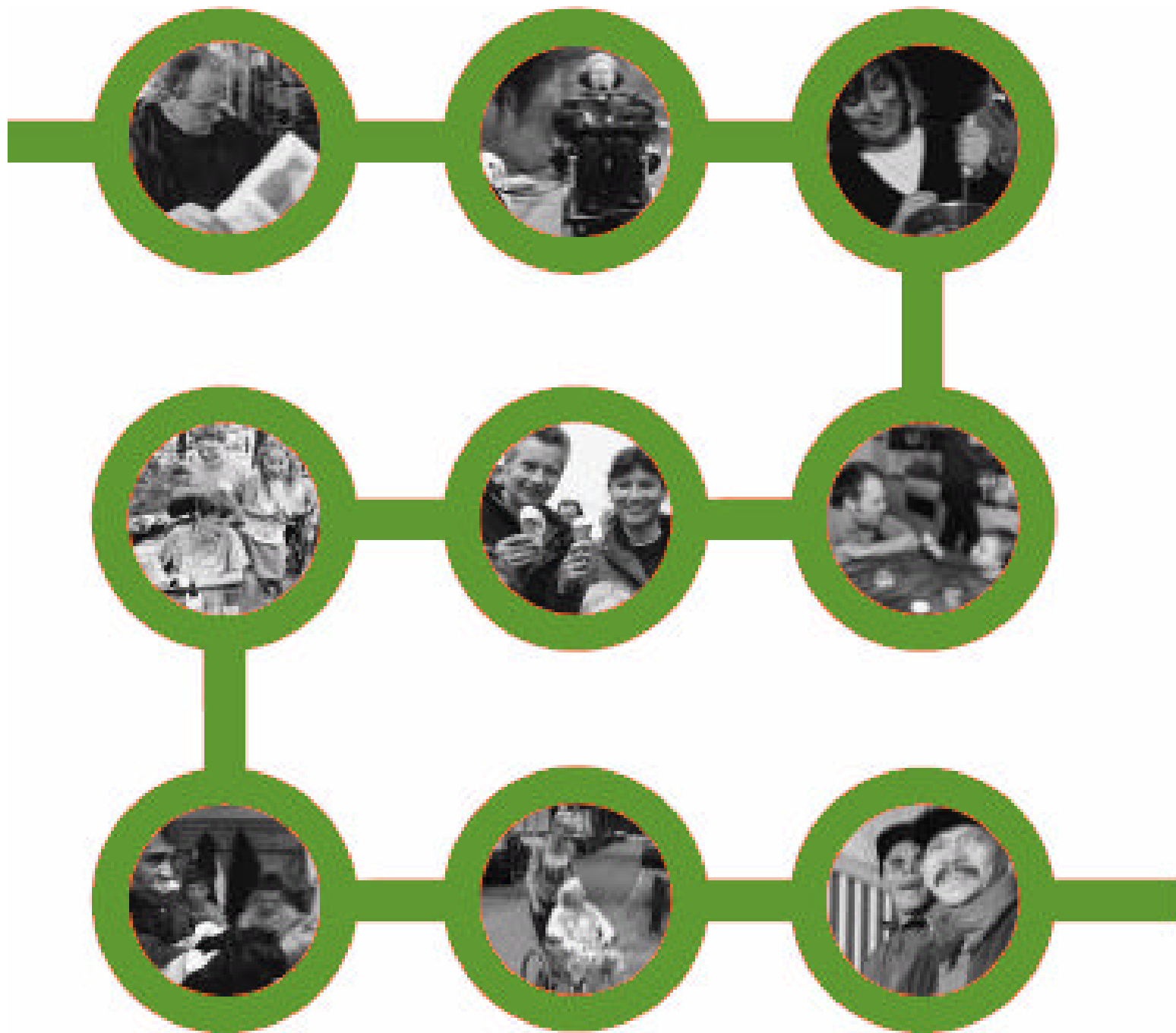

Merkbaar minder én beter!

Voortgangsrapportage Administratieve Lastenverlichting Burgers
November 2006

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Terugkijken	3
2.1	Metten is weten?	3
2.2	Doelgroepen en de burger centraal	4
2.3	Administratieve lasten en cultuur	8
2.4	En dan de cijfers	10
3.	Vooruitkijken	13
3.1	Meer en merkbaar!	13
3.2	De medeoverheden doen mee	16
3.3	Administratieve lasten en de professional	17
3.4	Nieuwe administratieve lasten voorkomen	17
4.	Uitdagingen	20
4.1	Merkbaar minder én beter!	20
4.2	Verbeterde infrastructuur	20
4.3	Metten is weten	21
4.4	Meer Europa	22
	Bijlagen:	23
1.	Overzicht reductievoorstellen	23
2.	Knelpuntenlijst administratieve lasten burgers	32

1. Inleiding

Het kabinet Balkenende III wil de administratieve lasten van burgers eind 2007 met een kwart terugbrengen ten opzichte van eind 2002. Onder de verantwoordelijkheid van de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (BVK) is het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers van start gegaan. Mede door het gebruik van de infrastructuur en expertise die was opgebouwd bij het Programma Administratieve Lastenverlichting voor Bedrijven, kon voortvarend aan de slag worden gegaan met deze taakstelling. In mei 2006 zijn de kabinetsplannen gepresenteerd om te komen tot 25 procent minder administratieve lasten voor burgers¹.

De ambitie houdt echter niet op bij de reductie van 25 procent. Het doel is tevens:

- merkbare reducties en verbeteringen voor burgers;
- het wegnemen van de meest belangrijke knelpunten van burgers, in het bijzonder voor burgers die veel contact met de overheid hebben of moeten hebben;
- een structuur inrichten en een cultuurverandering op gang brengen zodat in de toekomst de administratieve lasten niet verder stijgen;
- minder administratieve lasten voor professionals².

In een speciale Catshuissessie Regeldruk (maart 2006) heeft het kabinet besloten tot het instellen van een ministeriële stuurgroep Regeldruk. Deze stuurgroep heeft de mechanismen achter regeldruk verkend, de samenwerking met gemeenten verbeterd en belemmeringen voor verdere administratieve lastenverlichting zoals die mogelijkerwijs voortkomen uit bestaande regelgeving geagendeerd³. Deze stuurgroep is een belangrijke impuls geweest voor meer merkbare resultaten van administratieve lastenverlichting.

Eind 2007 moet 25 procent aan administratieve lastenverlichting zijn gerealiseerd. Tot nu toe is daarvan 7 procent gerealiseerd in tijd en 16 procent in kosten. In 2007 wordt dus nog 18 procent van de totale 25 procent aan administratieve lastenverlichting in tijd en 9 procent in kosten gerealiseerd. Dit gebeurt op veel terreinen die van belang zijn voor burgers: in de zorg, in de sociale zekerheid, in de toegankelijkheid en in dienstverlening van de overheid. 2007 zal het jaar zijn van de merkbare verbeteringen als resultaat van het regeringsbeleid.

In deze rapportage blikken we terug, inventariseren we de stand van zaken en kijken we vooruit. In 2007 wordt verder gegaan op de ingeslagen weg en is een volgend kabinet aan zet om te bepalen welke accenten de administratieve lastenverlichting voor burgers moet krijgen. In het laatste hoofdstuk inventariseren we dan ook de uitdagingen.

Burgers mogen verwachten dat de overheid hen centraal stelt. Een overheid die de administratieve lasten weet te beperken door het dienstenaanbod te optimaliseren, de toegankelijkheid te verbeteren en efficiënt te werken. Maar vooral ook door te luisteren naar burgers om te weten wat zij belangrijk vinden. We weten dat het kan.

¹ TK 2005-2006, 29 362, nr. 93.

² TK 2005-2006, 29 362, nr. 73.

³ TK 2005-2006, 29 362, nr. 85.

2. Terugkijken

2.1 Meten is weten?

Administratieve lasten van burgers kun je meten. Het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers heeft met de departementen de administratieve lasten in kaart gebracht. De lasten bedroegen eind 2002 99 miljoen uur en 1,25 miljard euro out-of-pocket kosten.

In 2002 werden meer dan 2 miljoen paspoorten aangevraagd. Deze aanvragen leiden tot 6,4 miljoen uur aan administratieve lasten. Dit is de hoogste administratieve verplichting in uren. De hoogste administratieve verplichting in kosten zit in de notariële aktes die komen kijken bij de overdracht van onder andere huizen (740 miljoen euro). De aanvraag voor een vergunning om een monument te mogen wijzigen, af te breken of te verwijderen kostte in 2002 bijna 27 uur en is daarmee de meest tijdrovende individuele administratieve verplichting. Doordat deze maar 1.500 keer is aangevraagd levert dit echter geen grote bijdrage aan de totale administratieve lasten. Hetzelfde geldt voor de aanvraag van een bouwvergunning voor nieuwbouw, waarbij ruim 4.700 euro aan kosten zijn gemoeid⁴. Deze vergunning is in 2002 7.600 keer aangevraagd en heeft geleid tot een administratieve last van 35 miljoen euro.

Het is de kabinetsdoelstelling om de administratieve lasten zoals die voor eind 2002 zijn gemeten eind 2007 met 25 procent te reduceren. De kabinetsplannen om aan deze doelstelling te voldoen zijn in 2005 en 2006 voorgelegd aan de Tweede Kamer⁵. Eind 2007 zal de kabinetsdoelstelling naar verwachting zijn gehaald.

Niet alleen de cijfers

Weet je als je meet ook welke administratieve lasten het meeste als last worden ervaren?

Administratieve lastenverlichting is veel meer dan alleen meten en cijfers. Het gaat naast de vijftienvijftig procent lastenverlichting ook om merkbaar verminderen en verbeteren. Het wegnemen van knelpunten, een servicegerichte overheid, het uitgaan van de klant en de klant meer vertrouwen geven zijn daarbij belangrijke stappen.

Een doorsnee gezin is jaarlijks zo'n 27 uur kwijt aan administratieve verplichtingen. Daarnaast zijn er groepen die extra *lasten* hebben van de overheid. Hiervoor wil het programma een verschil maken. Dit zijn de doelgroepen uit het programma: chronisch zieken, gehandicapten, ouderen, uitkeringsgerechtigden en vrijwilligers. Ouders van een chronisch ziek kind kunnen jaarlijks geconfronteerd worden met meer dan 100 uur administratieve lasten per jaar, een alleenstaande ouder in de bijstand met zo'n 72 uur per jaar en een arbeidsongeschikte burger meer dan 74 uur⁶. Deze mensen raken veel vaker verstrikt in de regelgeving dan mensen die hooguit een paar keer per jaar contact hebben met de overheid. Ze zijn daarom ook centraal gesteld binnen het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers.

⁴ Het betreft hier de kosten van de inschakeling van een architect of aannemer om de benodigde informatie op te leveren en de bouwvergunning aan te vragen.

⁵ TK 2004-2005, 29 362, nr. 40 en TK 2005-2006, 29 362, nr. 93.

⁶ Zie *Nederland Regelland. 9 routes langs administratieve lasten* (te downloaden op www.burgercentraal.nl) voor de administratieve belasting van 9 profielen uit de verschillende doelgroepen.

Tabel 1: Irritatie top 16

- Onduidelijkheid informatieverstrekking
- Rechten en plichten van burgers zijn onvoldoende bekend
- Onduidelijke formulieren
- Veel formulieren
- Veel (papieren) bewijsmateriaal nodig
- Dubbel informatie verstrekken
- Veel reizen (naar bijv. gemeentehuis)
- Lange wachttijden
- Slechte bereikbaarheid
- Trage reactie (op gestelde vragen)
- Trage besluitvorming
- Weinig transparante processen
- Weinig inlevingsvermogen in klant
- Weinig invloed / vat op de procedure
- Problemen om fouten te herstellen
- Slechte afstemming tussen overheden

Bron: Ergo 2005

Het gaat óók om het wegnemen van knelpunten en irritaties. Mensen lopen op tegen onduidelijke formulieren, onnodig dubbele gegevens verstrekken, van het kastje naar de muur gestuurd worden en slechte bereikbaarheid van de overheid. Knelpunten en irritaties zijn niet uit te drukken in cijfers en vereisen een andere aanpak.

Om deze reden richt het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers zich naast de 25 procent reductie ook op:

- meer merkbare resultaten voor de burgers die veel met de overheid te maken hebben (de doelgroepen chronisch zieken, gehandicapten, ouderen, uitkeringsgerechtigden en vrijwilligers);
- het wegnemen van knelpunten en irritaties door bijvoorbeeld formulieren begrijpelijk te maken en de inzet van de Kafbrigade (zie hoofdstuk 3 voor meer toelichting) in die gevallen waarin burgers van het kastje naar de muur worden gestuurd;
- een versnelde inzet van de e-overheid om zo onder meer eenmalige gegevensverstrekking mogelijk te maken en digitale gegevensuitwisseling in te voeren;
- administratieve lastenverlichting voor de professional (zoals leraren, politie en zorgverleners) zodat deze meer tijd heeft voor zijn klanten;
- het voorkomen van nieuwe administratieve lasten door de handhaving van lastenplafonds en de bevordering van een cultuuromslag bij ambtenaren en uitvoerders.

2.2 Doelgroepen en de burger centraal

De administratieve lasten (van doelgroepen) kunnen op verschillende manieren worden gereduceerd. In eerste instantie is door departementen vanuit de wetgeving gezocht naar reductiemogelijkheden. Hiervoor worden regels geschrapt of procedures vereenvoudigd. Denk daarbij aan het afschaffen van het meebrengen van een uittreksel GBA bij de inschrijving voor een rijexamen en de mogelijkheid om digitaal aangifte te doen van een strafbaar feit.

De reductievoorstellen zijn tot stand gekomen door allereerst in kaart te brengen welke administratieve verplichtingen in de wet aanwezig zijn en vervolgens de administratieve lasten te onderzoeken. Deze zogenoemde nulmetingen, waarin de administratieve verplichtingen zijn berekend vormen de basis.

Eind 2004, begin 2005 zijn deze nulmetingen door de departementen uitgevoerd⁷. Op basis hiervan is in juni 2005 de eerste tranche reductievoorstellen opgesteld door de departementen⁸.

De eerste tranche reductievoorstellen leverde nog geen 25% aan totale administratieve lastenverlichting op. Om ervoor te zorgen dat er meer reducties zouden komen zijn in de tweede tranche vier acties ondernomen. Ten eerste is gezocht naar nieuwe reductiemogelijkheden door de *burger centraal* te stellen, dus vanuit de burger te redeneren. Ten tweede is gekeken naar de mogelijkheden die de e-overheid kan bieden om te komen tot meer reducties. Ten derde is een meldpunt *Last van de overheid* ingericht waar burgers hun knelpunten en hun oplossingen kunnen melden. Ten vierde is een lijst met *knelpunten* opgesteld.

Stap 1 is definiëren.

Stap 2 is de wet- en regelgeving doorlopen op mogelijkheden tot administratieve lastenverlichting (meten).

Stap 3 is de burger centraal stellen en daarmee administratieve lastenverlichting realiseren.

De burger centraal

De afgelopen jaren is veel aandacht besteed aan administratieve lastenverlichting voor de doelgroepen. Naast de knelpuntenlijst, waarop vooral knelpunten voor de doelgroepen staan, zijn de departementen opgeroepen te komen met nieuwe reductievoorstellen voor de doelgroepen. Daarnaast is een nieuw concept ontwikkeld binnen het programma. Dit concept betreft *De burger centraal*. Het door het programma gemaakte boekje *Nederland Regelland* (zie kader voor een voorbeeld)⁹ en de website www.burgercentraal.nl bieden een goede basis om vanuit de burger te redeneren.

Wanneer de administratieve verplichtingen vanuit de burger worden aanschouwd, ontstaan nieuwe inzichten. Zo wordt bijvoorbeeld duidelijk dat soms verschillende departementen vergelijkbare regels aan een burger opleggen of dat zij voorzieningen voor dezelfde doelgroepen organiseren, elk met een eigen aanvraag- en verantwoordingsprocedure. Dit inzicht heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat de ministeries van VWS en SZW in het programma Stroomlijning indicatieprocessen in de Zorg en Sociale Zekerheid onderzoeken op welke wijze het aanvragen van voorzieningen uit de domeinen zorg en sociale zekerheid efficiënter en minder bureaucratisch kunnen verlopen. Op dit moment voeren, in opdracht van zes verschillende departementen en de gemeenten, elf instanties in totaal ongeveer 45 indicatiestellingprocedures uit. In iedere procedure wordt ongeveer hetzelfde gevraagd en onderzocht: 'Wie bent u? Wat heeft u? Wat wilt u? Kunt u dat onderbouwen met bewijsstukken?' Een cliënt die meer dan één voorziening aanvraagt, moet dus steeds weer ongeveer dezelfde informatie beschikbaar stellen, terwijl die informatie ook al bij een andere overheidsorganisatie bekend is. Dat roept veel irritatie op. Om deze dubbele informatie-

⁷ TK 2004-2005, 29 362, nr. 35.

⁸ TK 2004-2005, 29 362, nr. 40.

⁹ Deze publicatie is te downloaden op www.burgercentraal.nl.

uitdraag te verminderen, wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van één centraal indicatiedossier waar alle indicerende instanties gebruik van maken. Daarnaast wordt er in vijf pilot-regio's onderzocht of het mogelijk is dat UWV, CWI, CIZ en de gemeente gegevens over één cliënt uitwisselen.

Tot slot wordt er één digitaal, geïntegreerd aanvraagformulier ontwikkeld, waarmee meerdere voorzieningen in één keer kunnen worden aangevraagd en wordt de voorlichting over alle mogelijke voorzieningen via zogenoemde 'life events' (uitgaand van de vragen die bij burgers leven) geordend. Tot slot wordt er onderzocht welk effect deze maatregelen hebben op de vermindering van de administratieve lasten. Ook tijdens nieuwe rondes om te komen tot nieuwe reductievoorstellen is en wordt het concept *de burger centraal* toegepast.

BART

“Elk jaar moeten we weer bewijzen dat onze zoon in een rolstoel zit terwijl dit echt niet zal veranderen.”

Ouders gehandicapt kind

Bart is een jongen van 9 jaar en werd geboren met een open ruggetje. Hij is spastisch en zit vaak in een rolstoel omdat hij niet lang achter elkaar kan lopen. Bart zat eerst op de basisschool. Hij maakte hiervoor gebruik van de leerling gebonden financiering, het zogenoemde 'rugzakje'. Helaas werkte het niet op de basisschool en gaat Bart nu naar het speciaal onderwijs. Om zover te komen moeten Barts ouders een indicatie hebben voor een speciale school en die elke twee jaar vernieuwen. Zijn ouders doen er alles aan om Bart én het gezin een zo 'normaal' mogelijk leven te laten leiden. Voor extra thuiszorg doen de ouders van Bart een beroep op de Algemene Wet

Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Hiervoor moeten ze geregeld een herindicatie aanvragen bij het Centrum voor Indicatiestelling (CIZ). Dat is iedere keer weer beargumenteren, verslagen opsturen en indicatiestellers te woord staan. Om Bart te katheteriseren hebben ze, naast de thuiszorg, via het Persoonsgebonden Budget een tante van Bart in dienst. Hierdoor zijn ze werkgever geworden met alle bijbehorende administratieve rompslomp. Het vraagt veel tijd en geduld van Barts ouders om steeds weer uit te zoeken waar en bij wie ze moeten zijn, om gegevens te overleggen en aan te tonen dat Bart nog steeds wel degelijk zwaar gehandicapt is.

De inspanningen om meer reducties te realiseren vanuit het 'burgerperspectief' hebben bij de tweede tranche reductievoorstellen geleid tot aanzienlijk meer voorstellen (zie bijlage 1 voor alle reductievoorstellen per doelgroep). Voorbeelden zijn de invoering van het Digitaal Klantdossier in de SUW-keten voor uitkeringsgerechtigden, het elektronisch medicatiedossier, het voorgevulde AOW-formulier voor ouderen en afschaffen van de verplichte verzekering voor de vrijwillige verkeersregelaar bij evenementen voor vrijwilligerorganisaties.

Een ander voorbeeld van anders kijken naar oplossingen en het wegnemen van knelpunten is de wijze waarop omgegaan kan worden met bezwaarschriften. In het kader van het actieplan professioneel omgaan met brieven en elektronische berichten, zijn in interdepartementaal verband de 'best practices op het gebied van behandeling van bezwaarschriften' verzameld. Het verzamelen van de best practices heeft al beweging binnen de departementen en uitvoeringsorganisaties gebracht.

Denk aan de inzet van mediation en mediationstechnieken, de inzet van ICT, verbetering van processen. De Nationale ombudsman heeft aangekondigd in 2008 opnieuw te rapporteren over de wijze waarop de rijksoverheid met brieven (waaronder ook bezwaarschriften) van burgers omgaat (follow-up burgerbrieven onderzoek 2003 en evaluatie onderzoek burgerbrieven 2005).

De E-overheid en administratieve lastenverlichting

De E(lektronische)-overheid richt zich op een betere dienstverlening zodat burgers en bedrijven zaken met de overheid eenvoudig kunnen regelen, wanneer het hen uitkomt. Door de inzet van de e-overheid wordt niet alleen de dienstverlening verbeterd, maar nemen tevens de administratieve lasten af. Naar verwachting zullen de administratieve lasten eind 2007 als gevolg van de e-overheid zijn gedaald met drie procent. In de jaren daarna, wanneer meer bouwstenen van de e-overheid gerealiseerd zijn, zullen de administratieve lasten verder afnemen.

De afgelopen jaren is al het nodige gerealiseerd, waardoor de dienstverlening is verbeterd en de administratieve lasten zijn afgenomen. Burgers kunnen zich sinds vorig jaar online identificeren door middel van de DigiD. Met behulp van deze DigiD kunnen zij online zaken doen met gemeenten, provincies en uitvoeringsinstellingen. Zo kunnen zij onder meer de belastingaangifte versturen en een AOW-uitkering, nabestaandenuitkering en kinderbijslag aanvragen bij de Sociale Verzekeringsbank.

Daarnaast bieden steeds meer gemeenten en provincies online diensten aan die met behulp van de DigiD kunnen worden aangevraagd. Hierbij kan steeds vaker gebruik gemaakt worden van een elektronisch formulier. Door het programma eFormulieren zijn inmiddels 63 formulieren voor burgers en bedrijven online beschikbaar gesteld en wordt er nu gewerkt aan nog eens 448 formulieren. Daarnaast werkt eFormulieren aan de vereenvoudiging van formulieren.

Volgend jaar zullen de administratieve lasten verder worden teruggedrongen door de invoering van de polisadministratie, het Digitaal Klantdossier én de basisregistratie Inkomens en Vermogens. Door de inwerkingtreding van de basisregistraties wordt eenmalige gegevensverstrekking mogelijk. Zo zal de Belastingdienst een groot deel van het inkomstenbelastingformulier zelf invullen zodat deze alleen nog maar hoeft te worden gecontroleerd door de burger. Daarnaast zullen het Digitaal Klantdossier en de polisadministratie leiden tot een grote verandering in de SUWI-keten én daarmee dus een grote vooruitgang betekenen voor de groep uitkeringsgerechtigden. Uitvoeringsorganisaties als het CWI, UWV en de gemeentelijke sociale dienst kunnen straks met behulp van het Digitaal Klantdossier makkelijk gegevens uitwisselen (waar dit nu nog op papier gaat). Daarnaast kunnen gegevens over het arbeidsverleden en het inkomen door de uitvoeringsorganisaties zelf uit de polisadministratie worden gehaald. Dit scheelt uitkeringsgerechtigden veel uitzoek- en invulwerk.

Meldpunt Last van de overheid

Administratieve lastenverlichting is zoals aangegeven niet alleen een kwestie van cijfers. Het gaat bij burgers om veel meer. Om inzicht te krijgen in de zaken waar burgers tegen aanlopen is het meldpunt *Last van de overheid* geopend. Burgers kunnen hier ook hun oplossingen kwijt. Op 8 november 2006 waren hier 1.762 meldingen binnen gekomen.

Elk half jaar wordt gerapporteerd over de binnengekomen meldingen¹⁰. De zeven meest gemelde klachten in het meldpunt Last van de overheid zijn:

- Te vaak moeten dezelfde gegevens meerdere malen worden aangeleverd.
- Ambtenaren zijn te onkundig en kunnen zich onvoldoende inleven in de klant.
- Te veel formulieren moeten ingevuld worden om ergens voor in aanmerking te komen.
- Bij de overheid zijn te veel systeemfouten waardoor zaken misgaan.
- Klanten worden vaak van het kastje naar de muur gestuurd.
- Wachttijden zijn te lang.
- De overheid past te veel onbegrijpelijk taalgebruik toe.

Last van de overheid. "Van het kastje naar de muur"

'Al 5 jaar krijg ik boetes van de vorige bewoner en iedere betrokken instantie zegt het wel vervelend te vinden, maar kan er niets aan doen. Gemeente zegt dat het geregeld is en kan niets meer doen. RDW vindt het heel vervelend, maar kan er verder ook niets aan doen. Daar geeft men het advies met de gemeente of de CJIB contact op te nemen. CJIB zegt dat het bij de RDW ligt.'

De meldingen die binnenkomen worden doorgestuurd naar het verantwoordelijke departement, uitvoeringsorganisatie, gemeente of provincie. Men wordt verzocht deze melding te behandelen als klacht en daarna ook zo te handelen. Het doel van de meldingen is dat processen en/of wetgeving waar nodig worden aangepast zodat dergelijke zaken in het vervolg worden voorkomen.

De meldingen zijn tevens gebruikt als input voor de knelpuntenlijst waarop deze kabinetsperiode vooruitgang moet zijn geboekt (zie bijlage 2). Het doen van dubbel werk is onder de aandacht gebracht bij beleidsmakers voor de e-overheid. De invoering basisregistraties en de gegevensuitwisseling met behulp van het BSN leveren een belangrijke bijdrage aan de oplossing van dit probleem. E-overheid is ook van belang voor het verbeteren van de informatievoorziening binnen de overheid waardoor systeemfouten beter kunnen worden opgepakt. Met bijvoorbeeld de e-formulieren en met meer dienstverlening via internet willen we de wachttijden terugdringen. In 2006 is het project 'Begrijpelijke formulieren' gestart waarmee veelgebruikte formulieren op een begrijpelijk (taal)niveau zullen worden gebracht en onbegrijpelijk taalgebruik wordt tegengegaan.

In oktober 2006 zijn er 10 cases uit het meldpunt geselecteerd door de Kafkabrigade. Het gaat om gevallen waarin niet één instantie, of één regeling de melding veroorzaakt, maar juist verschillende instanties en regelingen zodanig op elkaar inspelen dat de burger van het kastje naar de muur wordt gestuurd.

2.3 Administratieve lasten en cultuur

Naast de noodzakelijke administratieve lastenverlichting moet een toename van de lasten als gevolg van wijziging van wet- en regelgeving worden voorkomen en mag nieuwe wetgeving niet onnodige administratieve lasten veroorzaken. Dit vereist een cultuurverandering bij politici, ambtenaren en uitvoerders.

Uit onderzoek, dat vlak na de start van het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers in opdracht van Actal is uitgevoerd, blijkt dat het onderwerp lastenverlichting voor burgers bij ambtenaren destijds de op één na laatste positie innam in van totaal elf

¹⁰ Het laatste rapport is *Last van de overheid 3. Meldpuntrapportage – analyse van de meldingen juni-december 2005* (juni 2006). De volgende versie zal eind 2006 aan de Tweede Kamer worden verstuurd.

randvoorwaarden voor beleid¹¹. Hier lag voor het kabinet een grote uitdaging om administratieve lastenverlichting te doen leven bij politici, ambtenaren en uitvoerders. Niet alleen om reducties te bereiken, maar tevens om bij nieuw beleid nieuwe administratieve verplichtingen te voorkomen. Hiervoor zijn verschillende acties ondernomen, zoals het opzetten van een infrastructuur, cursussen en symposia en het 'museum voor overbodig beleid'. Actal zal in februari 2007 nader onderzoek doen naar de verinnerlijking van de administratieve lastenverlichting binnen de Rijksoverheid. Naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek zullen waar nodig aanvullende acties worden ondernomen om de cultuurverandering verder vorm te geven.

Cultuurverandering via infrastructuur

Om een cultuurverandering te realiseren is allereerst een infrastructuur opgezet. Naast de inrichting van het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers onder de verantwoordelijke minister voor BVK, zijn bij de departementen "teams"¹² ingericht die verantwoordelijk zijn voor de lastenverlichting burgers. Deze teams werken niet alleen aan het opstellen van de reductieprogramma's, maar zijn tevens verantwoordelijk voor een cultuurverandering binnen het departement. Hiervoor organiseren zij onder andere documentatie en cursussen. Daarnaast zijn wetgevingstrajecten ingericht zodat bij nieuwe wetgeving de administratieve lastencomponent wordt meegenomen in de afwegingen en zijn instrumenten ontwikkeld voor de inventarisatie van administratieve lasten. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft bijvoorbeeld het instrument AL Clear ontwikkeld. Hiermee kunnen ambtenaren via een internettool de effecten voor de administratieve lasten van wetswijzigingen doorrekenen.

Naast de aandacht binnen de departementen zijn sinds 1 januari 2005 de werkzaamheden van Actal uitgebreid. Vanaf deze datum toetst Actal alle nieuwe wetsvoorstellen ook op de gevolgen voor de administratieve lasten voor burgers. Daarnaast hebben zij als doel een culturomslag bij regelgevers te bewerkstelligen. Zij doen dit onder andere door middel van het toetsen van wetgeving, het verrichten van onderzoeken en het gevraagd en ongevraagd adviseren van de departementen en de Staten-Generaal.

Cursussen en symposia

Om het Burger centraal concept binnen de overheid bredere bekendheid te geven, ontwikkelt het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers verschillende activiteiten zoals cursussen en symposia.

Tijdens het symposium *Jij maakt AL het verschil* van 9 oktober jl., konden de deelnemers (vooral ambtenaren) verschillende cursussen volgen. Van een aantal van deze cursussen wordt onderzocht of ze structureel kunnen worden aangeboden.

Zoals een cursus *Bezwaar voorkomen* waarbij deelnemers escalatie en juridisering bij bezwaarschriften via mediation leren voorkomen. Of een workshop *Begrijpelijke formulieren* waarbij deelnemers leren hun formulieren zo te maken dat meer burgers ze begrijpen. Of een cursus *Risicoreductie* waarbij wordt gekeken of we anders kunnen omgaan met risico's en verantwoording.

¹¹ IOO (2005), *Verinnerlijking administratieve lasten*, Leiden: IOO (i.o.v. Actal). Dit onderzoek richt zich primair op de verinnerlijking van administratieve lasten bedrijfsleven.

¹² De invulling hiervan verschilt per departement. De een heeft een programmteam, de ander een (project)directie. Hier wordt de term team gehanteerd.

Daarnaast zal worden doorgedaan met het organiseren van symposia om de kennis over administratieve lastenverlichting verder te verspreiden. Tevens zullen samen met de andere regeldrukprogramma's presentaties gegeven worden op regioconferenties om zo de samenwerking met gemeenten te versterken.

Museum voor overbodig beleid

In 2006 is het Museum voor Overbodig Beleid overgenomen van het innovatieprogramma InAxis. Het Museum voor Overbodig Beleid is een rondreizend museum waarbij burgers en beleidsmakers hun voorbeelden van overbodig beleid aandragen. Jonge kunstenaars voorzien deze voorbeelden van passende kunst. Departementen, provincies en gemeenten kunnen het museum kosteloos aanvragen maar moeten wel instemmen met één voorwaarde: zelf een voorbeeld van overbodig beleid aandragen dat kan worden afgeschaft. Zo heeft het museum haar eerste successen geboekt en leidt de inzet van dit museum tot het starten van een discussie bij beleids- en regelmakers over hoe (on)nodig het beleid is. Het museum maakt uitvoerders attent op deze overbodigheid in de dagelijkse wet- en regelgeving en wil een cultuuromslag bewerkstelligen.

Het Museum kan ook gezocht worden op Internet: www.mvob.nl.

Museum van overbodig beleid: gebrom over een overgangscertificaat

In 1996 werd het bromfietscertificaat ingevoerd. Dit certificaat krijg je wanneer je bent geslaagd voor het theorie-examen bromfiets bij het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR).

Tegelijk kwam er een overgangsregeling voor personen van zestien jaar en ouder, dus geboren vóór 1 mei 1980. Die hoeven geen lessen te nemen of een examen af te leggen, maar kunnen voor 15 euro het certificaat bij het CBR of het postkantoor halen. Mensen met een rijbewijs voor motor of auto hebben geen bromfietscertificaat nodig.

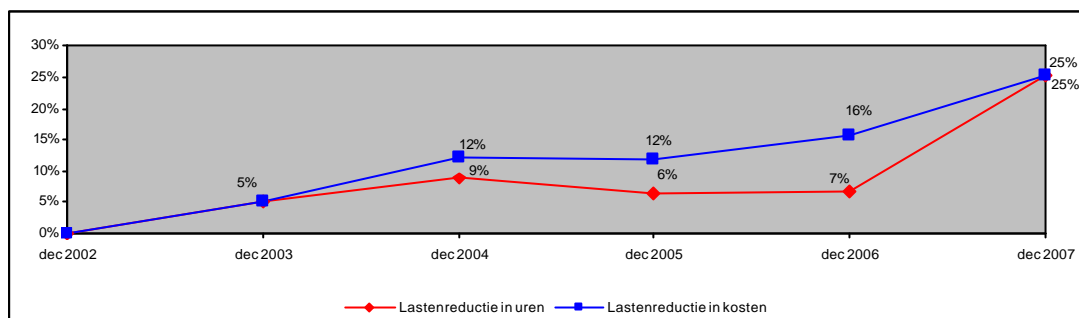
Op het bromfietscertificaat staan alleen een naam, geboortedatum en een foto. Maar die staan ook op het identiteitsbewijs dat iedereen sinds 1 januari 2005 altijd bij zich moet hebben. Het bromfietscertificaat was dus volkomen overbodig geworden. Deze onzinnig geworden regeling is verleden tijd met de invoering van het bromfietsrijbewijs per 1 oktober 2006. Nu is dus het bromfietscertificaat definitief verhuisd naar de vitrines van het museum.

2.4 En dan de cijfers

Eind 2002 bedroegen de administratieve lasten burgers in tijd 99 miljoen uur en in out-of-pocket kosten 1,25 miljard euro. De administratieve lasten zullen eind dit jaar per saldo zijn afgenomen met 6,8 miljoen uur en 197 miljoen euro, of te wel zeven procent in tijd en zestien procent in kosten. Deze administratieve lastenverlichting is onder meer bereikt door de wijziging van het stelsel van bouwvergunningen, de invoering van de elektronische aangifte inkomstenbelastingen en de mogelijkheid om elektronisch aangifte te doen van een strafbaar feit.

Het reductieverloop sinds 2002 is weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 1: Verloop reductie administratieve lasten 2002 - 2007

Administratieve lastenverlichting per departement en doelgroepen

In het onderstaande overzicht is de reductie per departement weergegeven.

Tabel 2: Netto (afname minus toename) administratieve lastenverlichting in % eind 2007

	Tijd	Out-of-pocket kosten
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	8%*	-22%*
Financiën	25%	26%
Justitie	23%	20%
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	26%	29%
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	24%	35%
Verkeer en Waterstaat	24%**	35%**
Volksgesondheid, Welzijn en Sport	23%	71%
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	46%	47%
Overig		
Inzet e-overheid en internetbankieren	5%	0%
Overige beleidsmatig***	8%	-11%
Totaal	25%	25%

* Dit is inclusief de nieuw voorgestelde maatregelen (zie de tekst). Voor BZK geldt dat de out-of-pocket kosten eind 2007 met 22% zijn toegenomen.

** Dit is inclusief de verlaging van de frequentie APK welke nog onder voorbehoud van Europees onderzoek is.

*** Het betreft hier overige kabinetsmaatregelen die niet onder één van de genoemde departementen vallen (o.a. invoering Wet Werk en Bijstand¹³ en aanpassing Visserijwetgeving).

Er is op het terrein van BZK een nieuwe ontwikkeling te melden. De voorgenomen maatregel om fotohokjes op gemeentehuizen te stimuleren bleek op korte termijn niet wenselijk en haalbaar door de toegenomen eisen aan foto's ten behoeve van de paspoorten. Ook andere reductiemaatregelen met betrekking tot paspoorten (zoals het verlengen van de geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar) zijn omwille van de verscherpte veiligheidseisen in internationaal verband moeilijk of pas op langere termijn realiseerbaar. Overige compenserende reductiemaatregelen binnen het BZK-domein in enge zin (in brede zin draagt BZK substantieel bij door het programma Elektronische overheid) beperken zich tot maatregelen met betrekking tot het kiesproces, in casu 'stemmen in een stemlokaal naar eigen keuze'.

¹³ Voor de Wet Werk en Bijstand (WWB) zijn nu de cijfers 2005 gehanteerd. In 2007 zal via een nieuwe meting de definitieve reductiecijfers van de WWB bepaald worden.

Deze laatste maatregelen zijn eerder in het vooruitzicht gesteld en op termijn kansrijk, mede gelet op de geslaagde praktijk bij waterschapsverkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen voor Nederlanders in het buitenland. Overigens nopen de recente ontwikkelingen met betrekking tot de stemmachines en de borging van het stemgeheim tot een behoedzame en weloverwogen koers. Daarom zal op korte termijn een op te richten Commissie dienaangaande om een nader oordeel worden gevraagd. Mocht deze commissie tot het oordeel komen dat stemmen in een stemlokaal naar keuze onverantwoord is, is een alternatieve compenserende maatregel het overgaan tot het versneld invoeren van een nieuwe manier van het aanvragen van paspoorten. De invoering van vingerafdrukken op identiteitsdocumenten maakt het noodzakelijk dat vingerafdrukken door de gemeente worden afgenomen. Het proces van het afnemen van vingerafdrukken kan worden gecombineerd met het door de gemeente maken van een digitale pasfoto. Hierdoor hoeven burgers niet meer eerst langs de fotograaf om een pasfoto te maken, waardoor de administratieve lasten zowel in tijd als in kosten dalen. Bezien wordt of de invoering zodanig kan worden versneld dat hiermee eind 2007 aan de reductiedoelstelling voor BZK wordt voldaan. BZK houdt hiermee onverkort vast aan het door het kabinet vastgestelde plafond.

De reducties per doelgroep zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 3. Netto (afname minus toename) administratieve lastenverlichting voor de doelgroepen in % eind 2007

	Tijd	Out-of-pocket kosten
Burgers algemeen	22%	21%
Chronisch zieken, gehandicapten en thuiszorgcliënten	25%	43%
Ouderen	51%	63%
Uitkeringsgerechtigden	23%	11%
Vrijwilligersorganisaties	13%	70%

In mei 2006 zijn extra maatregelen voor de doelgroepen aangekondigd. In het volgende hoofdstuk wordt hier nader op ingegaan.

3. Vooruitkijken

3.1 Meer en merkbaar!

Vanuit burgers, vrijwilligerorganisaties en de media komen berichten naar voren dat ondanks de inspanningen van het kabinet er te weinig verbeteringen worden gemerkt. Men bemerkt eerder een verzwaring door de invoering van bijvoorbeeld het nieuwe zorgstelsel, de no-claim regeling in de zorg en de kinderopvangtoeslag. En dan is de WMO nog op komst.

Als we naar de ontwikkelingen in 2005 en 2006 kijken, dan is deze constatering voor een belangrijk deel niet vreemd. Waar eind 2004 de reductie ten opzichte van 2002 nog negen procent bedroeg, is dit eind 2006 gezakt naar zeven procent (zie figuur 1 in paragraaf 2.4). Dit neemt niet weg dat er de afgelopen twee jaar hard gewerkt is aan de realisatie van de reductievoorstellen die hun effect zullen hebben in 2007. Zo zijn wetswijzigingstrajecten in gang gezet en zijn voorbereidingen getroffen om de uitvoering aan te passen. We moeten ook constateren dat er in 2005 en 2006 de nodige voorstellen zijn gerealiseerd die hebben geleid tot een merkbare verbetering. Sinds 2006 is het bijvoorbeeld mogelijk om digitaal aangifte te doen van een strafbaar feit, zijn de Arbo-regels voor vrijwilligersorganisaties vereenvoudigd en hoeven personen met een Persoonsgebonden Budget (PGB) van meer dan 25.000 euro in plaats van een maandelijkse verantwoording nog maar eens per kwartaal verantwoording af te leggen.

In 2007 wordt 18 procent van de reductiedoelstelling in tijd gerealiseerd (eind 2006 staat de teller op 7 procent reductie ten opzichte van 2002). De minister voor BVK zal in 2007 de voortgang versterkt monitoren door twee keer per jaar met zijn collega's te spreken over de voortgang. Daarnaast voeren de departementen de komende tijd risicoanalyses voor de belangrijkste reductievoorstellen uit zoals ook door Actal is geadviseerd. Er zullen onder andere analyses worden uitgevoerd naar het digitaal klant dossier, het inkomensbesluit, het elektronisch medicatiedossier en het vooringevulde inkomstenbelastingenformulier.

Het blijft echter niet alleen bij het realiseren van de al aangekondigde reductievoorstellen. Er wordt blijvend gewerkt aan meer én merkbare reducties. Dit wordt onder meer bereikt door het project Begrijpelijke formulieren, de inzet van de Kafkabrigade, "meer voor Bart" (dit wordt later in dit hoofdstuk toegelicht) en de inzet van burgerpanels. Hiermee kunnen eventuele tegenslagen worden gecompenseerd.

Museum van overbodig beleid: Maaltijdenadministratie

Iedere Nederlander die werkt, betaalt loonbelasting. Niet alleen over het salaris in geld, maar ook over loon in natura. Dan gaat het bijvoorbeeld over cadeaus, huisvesting of maaltijden. Voor dat laatste is er zelfs een speciale maaltijdenregeling.

Maar de ene maaltijd is de andere niet. Zo zijn er maaltijden met een zakelijk karakter, die weer niet als loon in natura worden belast. De regels voor maaltijden zijn niet altijd even eenvoudig uit te voeren. Want wat is het geval? Bij overwerk, tijdens dienstreizen of besprekingen met klanten worden door de werkgever vergoede maaltijden niet belast. Dat wil zeggen: tot maximaal tachtig maaltijden per jaar.

Als werkgever moet je dus het aantal vergoede maaltijden bijhouden. Vanaf de eenentachtigste maaltijd moet € 1,55 voor een koffiemaaltijd en € 3,10 voor een warme maaltijd bij het belastbare inkomen van de werknemer worden opgeteld. Dus is er een heuse maaltijdenadministratie nodig.

Het ministerie van Financiën heeft zelf dit staaltje van overbodig beleid aan het museum geschonken. Het wetsvoorstel afschaffing maaltijdengrens ligt op dit moment al bij de Eerste Kamer voor behandeling.

Begrijpelijke formulieren

Onbegrijpelijke formulieren staat hoog op de lijst met knelpunten van burgers¹⁴. Uit nader onderzoek hiernaar (zie kader en www.begrijpelijkeformulieren.nl) blijkt dat veel overheidsformulieren voor aanzienlijke groepen burgers in te weinig begrijpelijk Nederlands is geformuleerd waardoor zij een deel van de vragen niet goed begrijpen. Dit leidt tot veel irritatie, tijdverlies en fout ingevulde formulieren. Om daar iets aan te doen heeft de minister voor BVK samen met zijn collega's een aantal extra activiteiten in gang gezet met als doelstelling: duidelijke, begrijpelijke formulieren in heldere taal. Deze activiteiten zijn beschreven in de brief van de minister voor BVK aan de Tweede Kamer van 13 oktober jl.

De belangrijkste actiepunten zijn:

- een aantal veelgebruikte overheidsformulieren wordt nog in 2006 begrijpelijk gemaakt. Begin 2007 volgt een tweede tranche.
- er wordt een gratis test ontwikkeld waarmee overheden en bedrijven zelf hun formulieren op begrijpelijkheid kunnen testen en aanpassen. De test is voorjaar 2007 gereed.
- er zal een vrijwillig keurmerk worden ontwikkeld waarmee overheden en bedrijven kunnen laten zien dat hun formulieren begrijpelijk zijn. Het keurmerk is in de tweede helft van 2007 klaar.

Kafkabrigade

De Kafkabrigade wordt ingezet om te achterhalen hoe het komt dat burgers vastlopen tussen de verschillende overheidsorganisaties, overheidssystemen en regels. Uit meldingen bij het meldpunt www.lastvandeoverheid.nl blijkt dat het nog te vaak voorkomt dat mensen ondanks klachtenregelingen en bezwaarprocedures van de verschillende betrokken instanties tussen wal en schip terechtkomen. Het probleem daarbij is vaak niet zozeer dat de betrokken overheidsorganisaties hun werk niet goed doen, maar dat de taken en regelgeving soms onvoldoende op elkaar zijn afgestemd. Ergens in de keten van beleid en regelgeving en diverse uitvoeringsorganisaties gaat het fout.

¹⁴ TK 2004-2005, 29 362, nr. 40.

De Kafka methode levert een procesanalyse op en kan juist vanuit de werking ervan in de praktijk stappen opleveren tot een daadwerkelijke verbetering van het functioneren van de overheid.

De naam Kafkabrigade is naar Belgisch voorbeeld ontstaan en betekent niet dat de brigade als een soort inspectie opereert. De bedoeling is juist dat de bij een casus betrokken bestuursorganen samen de analyse delen en ook samen de eerste stappen afspreken die tot een daadwerkelijke verbetering van de dienstverlening van de openbare dienst leiden. De Kafkabrigade faciliteert dat proces. Begin oktober is de voorbereiding gestart en is een selectie gemaakt van 10 cases.

Meer voor Bart

Bart is een gehandicapte jongen van negen jaar. Bart is een van de zogenoemde rolmodellen die zijn ontwikkeld voor het boekje *Nederland Regelland* (zie het kader op pagina 5). Uit de analyses van Bart blijkt dat hij in tegenstelling tot de andere profielen uit *Nederland Regelland* nog te weinig voordeel heeft van het reductieprogramma. In de voortgangsrapportage van mei 2006 is afgesproken dat er voor Bart extra inspanningen zullen moeten worden verricht.

In verschillende nieuwe trajecten (bijvoorbeeld Operatie Jong) worden maatregelen getroffen die ook een bijdrage hebben aan de lastenverlichting voor Bart¹⁵:

- De invoering van het elektronisch kinddossier voor 0-19 jarigen (per 1 januari 2008). Dit is een integraal, digitaal dossier met (medische) informatie over de ontwikkeling van het kind. Medewerkers jeugdgezondheidszorg en medische beroepsbeoefenaren hebben via een Unieke Zorgverleners Identificatiepas toegang tot het dossier. Ouders en/of kinderen (naarmate ze ouder zijn) worden over de verslaglegging, het doel en de routing van het dossier geïnformeerd. Doel van het dossier is een zo goed mogelijk beeld krijgen van alle kinderen, dus ook van Bart. Concreet wil dit zeggen:
 - beter en sneller signaleren door jeugdgezondheidszorgorganisaties (GGD'en en thuiszorgorganisaties) van (gezins-)risico's bij het opgroeien;
 - voorkomen dat kinderen buiten beeld raken, ook als ze niet voor onderzoek komen;
 - beter en sneller ontsluiten van relevante informatie aan andere zorgverleners;
 - beter volgen van kinderen in risico-omstandigheden;
 - voor kinderen als groep is de doelstelling sneller en meer informatie vergaren over ontwikkelingen bij de jeugd zowel lokaal als landelijk.
- Er wordt gewerkt aan het integraal indiceren (harmonisatie indicatiestellingen) van het Bureau Jeugdzorg, CIZ en onderwijs (regionaal expertise centrum). Als Bart met zijn ouders bij Bureau Jeugdzorg komt, maar eigenlijk bij een Commissie Indicatiestelling (voor indicatie speciaal onderwijs) had moeten zijn, dan zal een trajectbegeleider Bart niet doorverwijzen maar Bart begeleiden bij het traject. Doel is te voorkomen dat cliënten met meerdere indicaties meerdere keren hetzelfde verhaal moeten doen en dezelfde onderzoeken moeten doorlopen. In november van dit jaar ligt er een landelijk raamwerk. Op basis van dit raamwerk volgen regionale afspraken. Voorlopig kunnen regio's op basis van vrijwilligheid deelnemen. De animo hiervoor lijkt groot. De doelstellingen van dit traject zijn:
 - de klant moet aantoonbaar beter bediend worden;
 - de doorlooptijden moeten korter worden;
 - het integraal aanbod moet verbeterd worden;
 - uitvoeringsorganisaties moeten efficiencywinst ervaren.

¹⁵ Deze reducties zijn niet gekwantificeerd en zijn derhalve niet meegenomen in de reductiecijfers.

- Digitalisering van de verantwoording Persoonsgebonden Budget (PGB). Momenteel verloopt de communicatie tussen zorgkantoor en budgethouder uitsluitend op papier. De zorgkantoren hebben hun administratie wel gedigitaliseerd, maar de budgethouder is hier niet op aangesloten. Uit onderzoek blijkt dat het digitaliseren van de verantwoording een positieve bijdrage levert aan de administratieve lastenreductie voor zowel budgethouder als zorgkantoor. VWS heeft daarom het initiatief genomen om samen met stichting ICTU, ZN, CVZ, de SVB en belangenverenigingen van budgethouders een digitaal verantwoordingsformulier te ontwikkelen. Dit formulier kan via internet door de budgethouder worden ingevuld en digitaal worden verzonden naar het desbetreffende zorgkantoor. De communicatie van zorgkantoor naar budgethouder blijft in eerste instantie alleen mogelijk op papier. Het is de bedoeling dat budgethouders vanaf 1 januari 2007 hun verantwoording digitaal kunnen indienen. VWS ziet dit als een eerste stap naar een digitaal PGB of te wel een Persoonlijke PGB-Internetpagina voor PGB-houders. Hiervan wordt een verdere administratieve lastenreductie voor de budgethouder verwacht. Bij een volledig gedigitaliseerd PGB kan ook het zorgkantoor digitaal met de budgethouder communiceren, waardoor meer gegevens vooraf ingevuld op de formulieren verschijnen. Verder heeft de budgethouder altijd een actueel inzicht in de stand van zaken rond zijn PGB, kan gemakkelijk bestedingsoverzichten maken, budgetuitputting zien en wijzigingen doorgeven. De mogelijkheden en kosten van verdere digitalisering wil VWS op korte termijn in kaart laten brengen.

Een andere mogelijkheid die nog onderzocht moet worden is een participatiebudget waarin een PGB en een budget leerlinggebonden financiering (Rugzakje) samengaan. De mogelijkheden voor een pilot van een dergelijk participatiebudget moeten nog onderzocht worden.

Burgerpanels

Tijdens een speciale Catshuissessie dit voorjaar is onder meer besloten om burgerpanels in te zetten bij de verdere aanpak van de administratieve lastenverlichting voor burgers. Het doel is om de merkbaarheid en effectiviteit van de reductievoorstellen voor en met de burgers te vergroten. Het kabinet vraagt burgers om hun praktijkervaring en kennis te delen om tot een goede, praktische, uitwerking van de reductievoorstellen te komen. Daarnaast wordt aan de burgerpanels gevraagd wat zij van de getroffen maatregelen vinden.

Aangezien er voor het rijks- en gemeentelijk beleid al diverse burgerpanels zijn opgericht, zoekt het kabinet aansluiting bij deze panels. De panels wordt gevraagd om een van hun bijeenkomsten te wijden aan een discussie over de aanpak van administratieve lasten. Naast deze kwalitatieve bijdrage van burgers, zal een burgerpanel via een internetenquête worden gevraagd naar hun kennis van en mening over de al doorgevoerde reductievoorstellen.

3.2 De medeoverheden doen mee

De taakstelling om 25 procent reductie te realiseren geldt niet voor gemeenten, provincies en waterschappen. In de Catshuissessie over regeldruk¹⁶ heeft het kabinet zich voorgenomen om in de laatste periode van dit kabinet te komen tot extra inspanningen voor de vermindering van administratieve lasten en meer ruimte te scheppen voor burgers en bedrijven. Hierbij wordt ook extra inzet gepleegd richting de medeoverheden.

¹⁶ TK 2005-2006, 29 362 en 29 515 nr. 85.

De medeoverheden zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het aanpakken van hun regelgeving. Daarbij kan wel worden opgemerkt dat aanpassingen van regels met beleids- en uitvoeringspraktijk vanuit het Rijk ook zorgen voor minder administratieve lasten die via de gemeenten worden opgelegd.

Om de administratieve lasten te verminderen zijn de afgelopen jaren verschillende acties opgezet: het zogenoemde Snoeiplan van de VNG, de 'Verklaring Betere dienstverlening, minder administratieve lasten met de elektronische overheid' en de vereenvoudiging van vergunningen. Medeoverheden en het Rijk zullen hier ook de komende periode aan blijven werken.

In de komende jaren stelt het kabinet extra middelen ter beschikking voor de inzet van implementatieteams (i-teams). Deze i-teams gaan medeoverheden op maat ondersteunen bij het proces om administratieve lasten te verminderen, de dienstverlening te verbeteren en de toegankelijkheid van de overheid verder te vergroten. Aanvullend gaat het schrappen, verminderen en vereenvoudigen van de gemeentelijke vergunningen onverminderd door. Daarnaast heeft in het overhedenoverleg¹⁷ het kabinet samen met de VNG besloten dat het een zogenaamd uitvoeringsprogramma regeldruk voor gemeenten te starten en een interbestuurlijke Taskforce in te stellen. In het uitvoeringsprogramma worden de modelverordeningen van de VNG voor het einde van 2007 administratieve lasten-proof gemaakt, komen praktische handreikingen, best practices en instrumenten beschikbaar die gemeenten kunnen toepassen, wordt een helpdesk regeldruk opgezet en worden regiobijsamenkomsten voor bestuurders georganiseerd. Hiertoe worden extra middelen ingezet door Financiën, Economische Zaken en BZK. Dit uitvoeringsprogramma is ook van toepassing op administratieve lasten bedrijven. De potentiële administratieve lastenreductie van circa 50% die op lokaal niveau voor burgers haalbaar is komt met dit uitvoeringsprogramma, tezamen met de overige activiteiten, binnen bereik¹⁸.

3.3 Administratieve lasten en de professional

In de op 24 januari 2006 door de Tweede Kamer aanvaarde motie Koopmans¹⁹ vraagt de Tweede Kamer aan de regering om een halvering van monitor- en registratieverplichtingen van professionals. In de motie is aangegeven dat de professional door monitor- en registratieverplichtingen te weinig aan het eigenlijke werk toe komt. In een aparte brief zal worden ingegaan op de uitvoering van deze motie.

3.4 Nieuwe administratieve lasten voorkomen

Om nieuwe administratieve lasten te voorkomen wordt zoals aangegeven gewerkt aan een cultuurverandering bij ambtenaren en uitvoerders. Bij elke nieuwe wetgeving of bij wijziging van wetgeving moeten zij zich afvragen wat de gevolgen zijn voor burgers en bedrijven. Worden deze niet onnodig belast met administratieve verplichtingen en zijn er mogelijke alternatieven. Denk dan bijvoorbeeld aan andere vormen van gegevensverzekering, uitvoering en handhaving. Om beleidsmakers en wetgevingsjuristen daarbij te helpen heeft Actal een website ontwikkeld: www.minderadministratievelasten.nl.

¹⁷ Het Overhedenoverleg fungeert als platform voor interbestuurlijke onderwerpen. Het overleg staat onder leiding van de minister-president. Andere vaste deelnemers van kabinetszijde zijn de ministers van BZK en Financiën en de minister voor BVK. De voorzitters van IPO en VNG vertegenwoordigen de provincies en gemeenten

¹⁸ Het percentage van 50% is afkomstig uit het VNG snoeiplan.

¹⁹ TK 2005-2006, 29 362, nr. 73.

Alle nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving wordt vervolgens door Actal getoetst voordat deze aan de ministerraad wordt voorgelegd. Actal toetst op de volgende punten:

1. Zijn de te verwachten administratieve lasten voor het bedrijfsleven en burgers gekwantificeerd en is de berekening daarvan voldoende onderbouwd?
2. Is er voldoende aandacht besteed aan alternatieven, die mogelijk minder administratieve lasten voor het bedrijfsleven en voor burgers opleveren?
3. Is er binnen het doel van het wetsvoorstel gekozen voor het minst belastende alternatief?
4. Is gekozen voor een uitvoering met minimale administratieve lasten?

Op basis hiervan brengt zij advies uit aan de indienende bewindspersoon.

Naast de inzet van Actal worden nog twee maatregelen genomen om de administratieve lastentoeename te voorkomen: lastenplafonds en lasten die voortkomen uit de EU.

Administratieve lastenplafonds

In mei 2006 zijn voor elk departement zogenoemde administratieve lastenplafonds voor eind 2007 opgesteld. Afgesproken is dat als het departement het lastenplafond doorbreekt als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving, deze toename wordt gecompenseerd met nieuwe reductiemaatregelen. Hieronder zijn de lastenplafonds per departement weergegeven²⁰.

Tabel 4: administratieve lastenplafonds per departement eind 2007 (x 1.000)

Departement	Tijd (in uren)	Out-of-pocket kosten (in €)
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	13.394	19.404
Financiën	14.202	135.175
Justitie	5.710	597.253
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	2.798	4.913
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	10.307	4.109
Verkeer en Waterstaat	10.044	112.758
Volksgesondheid, Welzijn, Sport	10.884	645
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	1.296	60.840

Administratieve lasten burgers internationaal

Slechts enkele nationale verplichtingen voor burgers kennen een grondslag in Europese wet- en regelgeving. Dit heeft te maken met het feit dat de Europese Unie in eerste instantie een economische Unie is. Toch kan Europese wet- en regelgeving wel degelijk grote gevolgen hebben voor de administratieve lasten voor burgers. Op korte termijn de Europese Richtlijn betreffende energieprestatie van gebouwen omgezet worden in Nederlandse wetgeving. De administratieve lasten van burgers zullen hierdoor sterk toenemen.

²⁰ In mei 2006 kon het lastenplafond van SZW nog niet exact worden vastgesteld doordat de administratieve lasten van de Wet Kinderopvang nog niet bekend waren. Inmiddels zijn deze bekend en opgenomen in het lastenplafond. Het lastenplafond is aangepast omdat voor een lastentoeename uit 2005 een nieuwe berekening is gemaakt.

Europese Richtlijn betreffende energieprestatie van gebouwen

De Europese Richtlijn heeft als doel het energiegebruik binnen Europa aanzienlijk terug te dringen door de energieprestatie van gebouwen te verbeteren. Als onderdeel van de richtlijn dient er bij de bouw, verkoop en verhuur van een gebouw een energieprestatiecertificaat overgelegd te worden. Om de administratieve lasten te beperken, onderzoekt Nederland momenteel hoe de invoering van dit onderdeel gecombineerd kan worden met andere maatregelen ter stimulering van een betere energieprestatie van gebouwen. Deze inspanningen ten spijt zullen de administratieve lasten voor burgers aanzienlijk zijn, omdat deze professionals in moet huren om de certificaten op te stellen.

Om de kans op nieuwe administratieve verplichtingen uit Europa te verkleinen zal intensief worden samengewerkt met andere Europese lidstaten om onze mening over nieuwe wetgeving in Brussel onder de aandacht te brengen. In dit verband zullen Europese ontwikkelingen rond administratieve lasten en regeldruk nauwgezet gevolgd worden en zal er naar gestreefd worden het thema administratieve lasten voor burgers hoger op de Europese agenda te krijgen.

Leren van elkaar

Nederland behoort in Europa tot de koplopers ten aanzien van het verminderen van administratieve lasten voor burgers en bedrijven. De activiteiten van Nederland en andere koplopers zijn niet ongemerkt gebleven en steeds meer Europese landen gaan over tot het aanpakken van administratieve lasten. Deze ontwikkelingen leveren steeds meer inspirerende voorbeelden op die ook in de Nederlandse context gebruikt kunnen worden. Vandaar dat het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers sterk gaat inzetten om dergelijke goede voorbeelden met andere landen uit te wisselen. Daarnaast zullen Nederlandse voorbeelden internationaal meer voor het voetlicht worden gebracht.

Inspirerend voorbeeld uit België

Vanaf volgend jaar krijgen 25.000 gehandicapten in België een speciale parkeerkaart zonder dat ze die moeten aanvragen. Nu vragen elk jaar maar 5.000 gehandicapten in België een dergelijke kaart aan. 20.000 andere personen met een handicap komen ook in aanmerking, maar weten niet dat ze er recht op hebben of zien op tegen de rompslomp en het lange wachten. Ze moeten zich eerst verplaatsen naar het gemeentehuis en daarna tal van formulieren invullen. Voortaan krijgen gehandicapte mensen automatisch waar ze recht op hebben. De toekenning zal veel sneller en eenvoudiger zijn. De gehandicapte zal enkel zijn handtekening en foto moeten terugsturen.

Het "Akkoord van Hazeldonk" dat door de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging in België en de minister voor BVK is getekend, heeft de samenwerking tussen het Nederlandse Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers en het Belgische Kafka in grote mate versterkt. Als gevolg hiervan vindt er meer uitwisseling van kennis en ervaring plaats, wordt er dit moment samengewerkt aan de organisatie van een internationale bijeenkomst in het voorjaar van 2007 en wordt er gezamenlijk gekeken naar de mogelijkheden om een Europees meldpunt voor administratieve lasten op te zetten.

4. Uitdagingen

4.1 Merkbaar minder én beter!

In de afgelopen periode zijn behoorlijke resultaten geboekt met administratieve lastenverlichting voor burgers. In opdracht van de ministeriële stuurgroep Regeldruk is een bijeenkomst georganiseerd, waarbij met ervaringsdeskundige burgers, professionals, beleidsmedewerkers van departementen, provincies, gemeenten en adviesorganisaties is gesproken over de te nemen maatregelen. De resultaten van deze bijeenkomst zijn gebundeld in het pamflet "Minder administratieve lasten? Zo kan dat dus!!". Het pamflet bestaat uit vijf algemene adviezen en een aantal concrete verbetervoorstellen. Belangrijke rode draden zijn: minder en duidelijke regels, de wens voor een servicegerichte overheid, vertrouwen tussen professionals, het gebruik maken van bekende gegevens, en het verantwoord beheersen van risico's. Het kabinet heeft met waardering kennis genomen van de voorstellen die zijn gedaan. Langs de genoemde lijnen zal voor de komende jaren gewerkt worden om te komen tot meer merkbaar mindere lasten én betere dienstverlening voor burgers en professionals. Bij burgers en burgerbelangenorganisaties zal jaarlijks de merkbaarheid van de maatregelen gemonitord moeten worden.

Burgers hebben ook concrete suggesties voor de overheid om het overheidshandelen verder te verbeteren. Via onder andere het meldpunt Lastvandeoverheid.nl denken burgers mee. Het meldpunt is in de afgelopen periode verder geprofessionaliseerd. In de komende periode is er de uitdaging om meldingen van burgers versterkt in te zetten als concrete input voor het verbeteren van het functioneren van de overheid. De inzet van de Kafkabrigade in die gevallen waarbij meerdere instanties zijn betrokken leidt tot meer inzicht. De resultaten moeten ook inzicht geven op welke wijze burgers, professionals en uitvoerders eerder in het beleidsproces betrokken kunnen worden zodat hun mening niet achteraf gehoord wordt maar vooraf aan en tijdens het proces.

De komende periode kan de inzet van de e-overheid een extra impuls geven aan minder administratieve lasten en betere dienstverlening, mits daarvoor voldoende middelen en capaciteit beschikbaar zijn.

4.2 Verbeterde infrastructuur

In de afgelopen kabinetsperiode heeft de administratieve lastenverlichting een brede impuls gekregen via de ministeriële stuurgroep Regeldruk onder leiding van de minister-president. De extra Catshuissessie regeldruk bracht meer duidelijkheid over de achterliggende mechanismen van regeldruk waardoor er een nieuwe impuls kon worden gegeven aan inhoudelijke onderwerpen en de samenwerking binnen de overheid. Een voortzetting van zo'n stuurgroep zou ook in het nieuwe kabinet kunnen zorgen voor de stevige politieke aandacht en doorbraken kunnen realiseren.

Er is in Nederland veel kennis opgebouwd hoe administratieve lasten kunnen worden gemeten en hoe deze merkbaar kunnen worden verminderd. De ruime belangstelling van medeoverheden en het buitenland geeft aan dat er behoefte is aan kennisoverdracht en kennisontwikkeling. In de komende periode moet deze kennis stevig worden gebundeld zodat iedereen die betrokken is bij administratieve lastenverlichting en het verminderen van regels een goed overzicht aan instrumenten krijgt. Verkend moet worden of bijvoorbeeld een organisatie als Actal hier een centrale rol in kan spelen als (internationaal) kenniscentrum

voor administratieve lastenverlichting. Verder kan het volgende kabinet nadere mogelijkheden verkennen om de toetsing van wet- en regelgeving binnen de overheid te organiseren en de wijze waarop de effecten van wet- en regelgeving een plek kan krijgen in de aanwijzingen bij het opstellen van wetgeving. In deze verkenning kan dan bijvoorbeeld de mogelijkheid voor een burger-effectentoets (vergelijkbaar met de bedrijfs-effectentoets) worden opgepakt.

Het verminderen van administratieve lasten levert voordelen op maar kost ook geld. Waar nu binnen de departementen wordt gekeken naar middelen om processen opnieuw te organiseren is het soms noodzakelijk extra middelen vrij te maken om versnellingen aan te brengen. Zo heeft het kabinet middelen vrij gemaakt om de i-teams in te zetten op lokaal niveau, waarbij zowel de implementatie van de elektronische overheid wordt bevorderd als de administratieve lasten voor burgers en bedrijven worden geadresseerd.

4.3 Meten is weten

De uitdagingen bij merkbaar minder én beter gaan duidelijk verder dan de huidige benadering van administratieve lasten en de wijze waarop die nu via aanpassing in wetgeving en uitvoering wordt verminderd. In het Programma Administratieve Lastenverlichting Burgers zijn al verschillende stappen gezet om te komen tot verbreding: hierin is getracht de kwantitatieve doelstelling te verenigen met kwalitatieve verbeteringen. Om hier invulling aan te geven is een lijst met knelpunten opgesteld waarvan het huidige kabinet heeft gezegd nog binnen de huidige kabinetsperiode vooruitgang te willen boeken. Ook worden zogenaamde Kafkabrigades ingezet. De knelpuntenaanpak heeft geleid tot voorstellen die bijdragen aan een grote lastenvermindering, en tot voorstellen die een kwalitatieve verbetering betekenen voor burgers en waarvan de burgerbelangenorganisaties aangeven dat ze een bijdrage leveren aan de (beleefde) lastenvermindering.

Om echt merkbare resultaten te bereiken en het merkbaar minder én beter extra te kunnen stimuleren, zou een volgend kabinet de geschetste aanpak, waarin kwantitatieve doelstellingen zijn verenigd met kwalitatieve verbeteringen, kunnen overnemen. Departementen, uitvoeringsorganisaties en gemeenten worden dan extra gestimuleerd om anders te gaan denken en aan te sturen op een fundamentele wijziging, waarbij de politiek een beslissing moet nemen over de haalbaarheid en wenselijkheid.

Wanneer kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen worden gecombineerd én wanneer een verbreding van de aanpak van administratieve lasten naar regeldruk optreedt, zijn de huidige meetinstrumenten niet langer toereikend. Een nieuw meetinstrument zal 'alle' gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving voor burgers in kaart moeten brengen, maar ook voor de bestaande wetgeving zijn nieuwe meetinstrumenten nodig waaronder een meetinstrument voor meting van voortgang. De huidige nulmetingen naar administratieve lasten kunnen dienen als basis, maar deze zouden bijvoorbeeld kunnen worden uitgebreid met inzichten over leges, overige financiële kosten en kwalitatieve informatie om snel zicht te krijgen op ketens en uitvoeringsprocessen. Een uitbreiding van de profielen uit Nederland Regelland is hierbij ook behulpzaam.

Het volgende kabinet kan tevens onderzoeken of een monitor ontwikkeld kan worden om de vooruitgang op knelpunten in kaart te brengen. Aangezien het bij knelpunten en irritaties vaak veel meer gaat om wachttijden, lang zoeken naar de juiste informatie, onduidelijkheid over rechten en plichten en bejegening, dan om de directe tijd en kosten om te voldoen aan de administratieve verplichting, levert het huidige monitorsysteem te weinig informatie op.

Een burger is vaak erg geholpen met betere informatieverschaffing en een betere bejegening. Vooruitgang op deze punten komt echter nu niet tot uiting in de cijfers over administratieve lastenverlichting. Een meetinstrument is een 'incentive' voor meer acties op deze punten. Daarnaast werkt Actal op dit moment aan een indicator voor administratieve lasten burgers vergelijkbaar met die voor administratieve lasten bedrijfsleven, waarbij de lasten afgezet worden tegen het Bruto Binnenlands Product. Deze indicator kan een extra instrument zijn om het belang van de administratieve lastenverlichting duidelijk te maken.

4.4 Meer Europa

Waar vroeger Europa vooral samenwerkte op het terrein van sociaaleconomische zaken en landbouw, ontstaat nu op steeds meer thema's Europese wet- en regelgeving. Dit zal leiden tot meer wet- en regelgeving met effecten voor burgers. Hierbij moet worden voorkomen dat dit leidt tot (onnodige) administratieve lasten. Met behulp van een Europees netwerk zal Nederland zich hard moeten maken om de administratieve lastenverlichting voor burgers op de kaart te zetten van het Europese Commissie en het Europees Parlement. Nagedacht moet worden of een organisatie als Actal als kenniscentrum voor Europa kan dienen en of er mogelijk een Europese Actal moet worden opgezet om de Europese wetgeving te toetsen op administratieve lasten.

Bijlage 1: overzicht reductievoorstellen

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
BURGERS ALGEMEEN & DOELGROEP GEZINNEN				
Algemeen				
?	Klachtenprocedure Schiphol	31-12-02	V&W	Er bestaat de mogelijkheid tot het starten van een klachtenprocedure tegen de schadevergoeding die Schiphol betaalt.
?	Erfrecht	01-01-03	JUS	Nieuw erfrecht.
?	Aangifte strafbaar feit	01-01-06	JUS	Het is mogelijk voor een aantal strafbare feiten aangifte te doen via internet.
?	Wet op de rechtsbijstand, vervallen Verklaring Inkomen en Vermogen	01-04-06	JUS	In plaats van het overleggen van alle inkomensgegevens kan de burger voortaan volstaan met het doorgeven van zijn sofinummer om vast te stellen wat zijn draagkracht van inkomen en vermogen is.
?	Wijzigen huwelijksvoorwaarden	01-07-06	JUS	De rechterlijke toets voor het wijzigen van de huwelijksvoorwaarden komt te vervallen.
?	Toegankelijkheid van een aantal registers	31-12-06	JUS	Het huwelijksgoederenregister, het boedelregister en het gezagsregister zullen komende jaren via het internet geraadpleegd kunnen worden.
?	Visserijwet	01-01-07	LNV	Door een wijziging van de Visserijwet is het aantal benodigde sportvisaktes en daaraan verbonden administratieve lasten verminderd.
?	Digitale Ombudsman	31-12-07	BZK	Mensen kunnen elektronisch een klacht indienen bij de Nationale Ombudsman.
?	Kiezerspas schriftelijk/ digitaal aanvragen	31-12-07	BZK	Mensen worden gestimuleerd om een schriftelijk of digitaal verzoek om een kiezerspas in te dienen. Een kiezerspas maakt het mogelijk om bij elk stemlokaal binnen de eigen gemeente te gaan stemmen.
?	Stemmen binnen eigen gemeente	31-12-07	BZK	Door de standaard invoering en verzending van de kiezerspas, kunnen mensen stemmen in een willekeurig stemlokaal binnen de eigen gemeente.
?	Algemene wet gelijke behandeling	31-12-07	BZK	Het is mogelijk om elektronisch een klacht in te dienen in het kader van de Algemene wet gelijke behandeling.
?	Paspoort/ ID kaart - verschijningsplicht	31-12-07	BZK	Mensen zijn niet meer verplicht (verschijningsplicht) om naar het gemeentehuis te gaan om hun paspoort of identiteitskaart op te halen; ze kunnen ervoor kiezen om het paspoort of ID-kaart per aangetekende post naar hen te laten opsturen.
?	Stemmen buiten eigen gemeente	31-12-08	BZK	Stemmen kan in een willekeurig stemlokaal buiten de eigen gemeente.
?	Plaatsonafhankelijke dienstverlening	31-12-08	BZK	Mensen kunnen hun paspoort in een andere gemeente dan hun woonplaats aanvragen.
?	Elektronische overheid		Rijk	Door de toepassing van de e-overheid wordt de toegankelijkheid en de dienstverlening van de overheid gecreëerd. Via de verschillende ICT-basisvoorzieningen (bijv. DigiD, e-formulieren, basisregistraties) wordt eenmalige gegevensverstrekking mogelijk en kan via de digitale snelweg zaken gedaan worden met de overheid.
Vreemdelingenwet				
?	Vreemdelingenwet	01-04-03	JUS	Overdracht reguliere toelatingstaken van de vreemdelingenpolitie naar de IND en gemeenten.
Gezondheid				
?	Toestemming ziekenhuisopname	01-01-03	VWS	De verplichting om toestemming te vragen bij ziekenhuisopname, is afgeschaft.
?	Wet op de jeugdzorg	01-01-05	VWS	Door de invoering Wet op de jeugdzorg stijgen de lasten licht. Voordeel is dat de cliënt meer inspraak heeft. Een hulpverlener moet namelijk zijn hulpverleningsplan voor instemming aan de cliënt voorleggen.
?	No-claim regeling	01-01-05	VWS	Mensen die in een jaar minder dan 255 euro aan zorgkosten maken krijgen het

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				overgebleven deel na afloop van het verzekeringsjaar terug; de zogenoemde no-claimteruggaveregeling.
?	Pakketmaatregel geneesmiddelen 2004 & 2005	01-01-05	VWS	Het aantal geneesmiddelen waarvoor een recept nodig is, is in 2004 verminderd. In 2005 zijn deze aanpassingen deels teruggedraaid.
?	Identificatieplicht zorginstelling	01-01-05	VWS	Bij zorginstellingen moeten burgers zich kunnen identificeren.
?	Wet op de zorgtoeslag	01-01-06	VWS	Afhankelijk van de hoogte van het inkomen, hebben burgers recht op een zorgtoeslag. Deze toeslag kunnen burgers via een formulier aanvragen bij de Belastingdienst. Dit formulier wordt in de meeste gevallen automatisch door de Belastingdienst toegestuurd, waarbij bekende gegevens al opgenomen zijn.
?	Zorgverzekeringswet	01-01-06	VWS	De Zorgverzekeringswet vervangt de Ziekenfondswet (Zfw), de Wet Toelating Ziektekostenverzekering 1998 (WTZ) en de Wet Medefinanciering Oververtegenwoordiging Oudere Ziekenfondsverzekerden. Door de invoering van de Zorgverzekeringswet zijn burgers minder tijd kwijt. Zo is de verplichting vervallen om bij het wisselen van werkgever of het passeren van de loongrens (van het voormalige ziekenfonds) zich aan- of af te melden bij het ziekenfonds.
?	Digitaal Patiëntendossier (incl. herhaalrecepten)	01-07-07	VWS	Door de introductie van de elektronische handtekening voor artsen, het Elektronisch Medicatiedossier en het elektronisch gegevensverkeer, zal het receptenverkeer voor het grootste deel digitaal en daardoor veiliger verlopen. Het uitschrijven van herhaalreceptuur zal veel klantvriendelijker vormgegeven kunnen worden.
Identiteit				
?	Identiteitsplicht 14-jarigen	01-01-05	BZK	Voor 14-jarigen is de identiteitsplicht ingevoerd.
Mobiliteit				
?	Kentekens aanhangwagens	31-12-03	V&W	Als gevolg van internationale afspraken zijn alle aanhangwagens, caravans en opleggers met een maximale toegestane massa van meer dan 750 kg met ingang van 2003 verplicht een eigen kentekenbewijs en eigen kentekenplaat te hebben.
?	Rijbewijs C & D - medische keuring	01-01-05	V&W	Ook bij de verlening van een groot rijbewijs, type C en D is een medische keuring verplicht.
?	Luchtvaart brevet recreatief	01-10-04	V&W	Vervallen brevet recreatieve ongemotoriseerde luchtvaart.
?	Rijbewijs, aanvraag verlenging	31-12-04	V&W	Nederlanders die in het buitenland wonen, kunnen via het internet een aanvraag voor verlenging van hun rijbewijs indienen.
?	Rijbewijs, telefonische informatie	31-12-04	V&W	De telefonische informatieverstrekking over rijbewijzen is verbeterd.
?	Kenteken, schriftelijke informatie	31-12-04	V&W	Het verminderde aantal schriftelijke aanvragen voor informatie over kentekens, heeft geresulteerd in een daling van administratieve lasten.
?	Kentekenbewijs, informatievoorziening	31-12-04	V&W	Verbeteren behandeling informatievragen over kentekenbewijzen in 2003 en 2004.
?	Kentekenbewijs, tenaamstelling	31-12-04	V&W	De tenaamstelling van een kentekenbewijs kan nu ook bij de garage (TV-bedrijf) in plaats van bij het postkantoor. Door een toename van het gebruik van deze mogelijkheid zullen de administratieve lasten de komende jaren verder afnemen.
?	Rijbewijs, examen	31-12-04	V&W	Er is een extra examenmoment voor rijbewijs A ingevoerd waardoor de administratieve lasten zijn toegenomen.
?	Rijexamen, eigen verklaring	27-06-05	V&W	Deelnemers die zich via de rijsschool met het TOP-systeem aanmelden (bijna 90%), kunnen ook direct digitaal een Eigen Verklaring invullen en meesturen. Dit formulier hoeft dan niet meer bij de gemeente te worden gehaald.
?	APK, digitale afmelding	31-10-06	V&W	De kosten van de APK worden verminderd door de afmelding van een gekeurd voertuig direct online bij de RDW te laten gebeuren in plaats van door

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				tussenkost van een provider.
?	APK, verlaging tarief	31-12-06	V&W	Het tarief voor de APK kan worden verlaagd omdat autobedrijven worden ondersteund door een vanuit de centrale voertuigregistratie van RDW aangestuurde print-applicatie. Daarnaast komt er een verbod op in rekening brengen van extra afmeldkosten boven het door RDW vastgestelde bedrag.
?	Vereenvoudiging Roetmeting bij APK	31-12-06	V&W	De roetmeting voor dieselauto's wordt extra vereenvoudigd.
?	Motorrijtuigenbelasting aanhanger	2006	FIN	Per 2006 is de motorrijtuigenbelasting voor aanhangwagens afgeschaft.
?	Bromfietsrijbewijs	2006	V&W	Het huidige bromfietscertificatie wordt per oktober worden vervangen door een bromfietsrijbewijs.
?	Rijbewijs nieuwe stijl	2006	V&W	Door de invoering van het rijbewijs nieuwe stijl in het formaat van creditcard zijn mensen genoodzaakt twee keer naar het stadhuis te gaan om dit bewijs aan te vragen en op te halen. Aangezien het nieuwe rijbewijs geldt als officieel identificatiemiddel, is dit vanwege veiligheidseisen noodzakelijk.
?	APK , oldtimers	2007	V&W	Voor oldtimers is de APK-plicht respectievelijk beperkt of vervallen.
?	APK, eisen	2006	V&W	De kosten van de APK worden door een afname van het aantal controlepunten per keuring.
?	APK, frequentie van keuring	2007	V&W	Nieuwe auto's hoeven pas na vier jaar voor het eerst naar de APK. De volgende keuringen moeten om de twee jaar worden gedaan en niet meer jaarlijks. (maatregel hangt af van uitkomsten van Europees onderzoek naar de APK)
?	Rijexamen, inschrijving	31-12-07	V&W	Voor het inschrijven voor het rijexamen hoeft de kandidaat nu alleen zijn of haar legitimatiebewijs mee te nemen in plaats van GBA-uitreksel en pasfoto's.
?	Theorie-examen, reservering	31-12-07	V&W	Een reservering voor het laten afnemen van het theorie-examen kan nu ook digitaal.
?	Kentekenbewijs aanvragen	2007	V&W	Voor het aanvragen van een kentekenbewijs is het verplicht tonen van GBA-inschrijving vervallen
?	Kentekenbewijs en kentekenplaat	2007	V&W	Bij vermissing van het kentekenbewijs is het niet meer verplicht om ook nieuwe kentekenplaten aan te schaffen.
?	Kentekenbewijs, vervanging	31-12-07	V&W	Bij verlies van het kentekenbewijs kan een vervangend exemplaar digitaal worden aangevraagd.
?	Rijbewijs, verlenging	2008	V&W	Nederlanders die in het buitenland wonen, kunnen via het internet de verlenging van hun rijbewijs regelen.
?	Kentekenbewijs, nieuwe aanvraag	2008	V&W	Bij een veranderd voertuig hoort een nieuw kentekenbewijs. Dit kentekenbewijs kan vanaf 2008 ook digitaal worden aangevraagd.
?	Kenteken, (verlenging) schorsing	2008	V&W	Via het internet kan een lopende of nieuwe schorsing van een kenteken worden aangevraagd.
Scholing				
?	Onderwijskaart	01-01-04	OCW	De onderwijskaart wordt automatisch toegestuurd. Daarnaast worden de vooraf bekende gegevens voorgedrukt op de onderwijskaart behoeven deze niet meer door de ouders/ leerlingen te worden ingevuld.
?	Lesgeld 16- en 17 jarigen	01-09-05	OCW	Het lesgeld voor 16- en 17 jarigen leerlingen is afgeschaft.
?	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	31-12-06	OCW	Herhalingsaanvragen voor de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten worden automatisch toegestuurd. Daarnaast wordt de mogelijkheid geschapen om herhalingsaanvragen digitaal in te dienen.
?	Gebruik ICT bij IB-groep	01-01-07	OCW	Doordat klanten van de Informatie Beheergroep (IB) meer gebruik maken van ICT zijn zij minder tijd kwijt met hun administratie.
?	Enmalige gegevensverstrekking	01-01-07	OCW	Overheidsorganisaties (IBG, onderwijsinstellingen en gemeentes) wisselen

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				gegevens met elkaar uit waardoor onderwijsdeelnemers minder vaak worden bevroegd.
Werk & Inkomen				
?	Elektronische aangifte inkomstenbelasting	2003-2005	FIN	De belastingdienst faciliteert en stimuleert het gebruik van de elektronische aangifte van Inkomstenbelasting via de belastingdiskette.
?	Belasting, voorlopige teruggaaf	2003-2005	FIN	De belastingdienst gaat de Voorlopige teruggaaf (VT) Inkomstenbelasting vooraf invullen met gegevens die uit vorige aangiftes bekend zijn.
?	Invoering Wet Kinderopvang	31-12-05	SZW	Deze wet regelt de kwaliteit en financiering van kinderopvang. Uitgangspunt is dat kinderopvang een zaak is van ouders, werkgevers en overheid. Ouders (kunnen) in het kader van de Wet kinderopvang te maken hebben met de volgende organisaties en instanties: Kinderopvanginstelling(en) voor het afsluiten van een contract over kinderopvang, de Belastingdienst voor een financiële tegemoetkoming van het Rijk, werkgever(s) of intermediair voor een werkgeversbijdrage en een eventuele bijdrage van de Gemeente en/of UWV indien één of beide partners geen werkgever heeft.
?	Schuldsaneringsplan	01-01-07	JUS	De verplichting tot het opstellen van een saneringsplan (uit Wet schuldsanering) wordt geschrapt.
?	Belasting, aangifte inkomstenbelasting	2007	FIN	Naast de voorlopige teruggaaf wordt vanaf 2007 ook de aangifte inkomstenbelasting (IB), vooraf zoveel mogelijk ingevuld met reeds bekende gegevens.
?	Belasting, aangifte successie en inkomstenbelasting overledene	2007	FIN	De aangifte van successie en -inkomstenbelasting van een overledene worden gecombineerd.
?	Belasting, aangifte successierecht	2007	FIN	Het aangiftetraject voor successierecht wordt gedigitaliseerd.
Wonen en milieu				
?	Huursubsidie	01-01-03	VROM	Nadat de eerste aanvraag voor huursubsidie is verleend, wordt deze de volgende jaren automatisch gecontinueerd.
?	Bouwvergunning	01-01-03	VROM	Kleine verbouwingen zijn nu grotendeels bouwvergunningvrij. Burgers hoeven hun plannen niet meer preventief te laten toetsen door de gemeente (vervallen categorie meldingsplichtige bouwwerken). Wie nog wel bij de gemeente moet aankloppen, kan vaak toe met de 'lichte procedure' waarbij er minder gegevens nodig zijn, de beslistermijn korter is en de welstandscommissie niet ingeschakeld hoeft te worden. Zie www.vrom.nl/ bouwvergunningen_online om na te gaan of en welk soort bouwvergunning moet worden aangevraagd.
?	Wettelijke notaristarieven	01-01-04	JUS	Door het afschaffen van de wettelijke notaristarieven zijn de tarieven voor consumenten gedaald.
?	Kadasterwet	01-09-05	VROM	Door een herziening van de kadasterwet is het mogelijk om via het Internet de openbare gegevens van het register in te zien. Gegevens kunnen ook digitaal worden aangeleverd waardoor het nakomen van de verplichtingen inschrijving is vereenvoudigd.
?	Monumentensubsidie	01-01-06	OCW	Door de invoering nieuw subsidiebesluit monumenten zijn de eigenaren van een monument minder tijd kwijt bij het aanvragen van subsidies voor het onderhouden van het pand.
?	Vangnetregeling	01-01-06	VROM	Met het omvormen van de huursubsidie naar de huurtoeslag (er wordt nu berekend op basis van het huidige inkomen), is de vangnetregeling overbodig geworden. De hiermee gepaard gaande administratieve lasten komen daardoor te vervallen.
?	Besluit uniforme saneringen	14-02-06	VROM	Met dit besluit zijn de regels en procedures voor eenvoudige, standaard

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				bodemsaneringen aangepakt. Hierdoor kan een saneerder binnen 5 weken aan de slag, dat was voorheen 15 tot 30 weken. Daarnaast hoeft de burger niet langer een saneringsverslag te schrijven of uitgebreid bodemonderzoek te verrichten.
?	Besluit lozing afvalwater huishoudens	Begin 2007	VROM	Door dit besluit is de regelgeving voor lozingen overzichtelijker en toegankelijker. Deze regelgeving is in één algemene maatregel van bestuur geïntegreerd en enkele tekortkomingen zijn weggenomen. Zo is het aantal gevallen waarin een individuele toestemming voor het lozen vereist is, substantieel gedaald. Een adequate milieubescherming blijft gewaarborgd maar de administratieve lasten voor burgers en betrokken overheden zijn gedaald.
?	Monumentenwet, efficiencyverbetering	01-01-07	OCW	Bij een vergunningsaanvraag voor het wijzigen van een monument is aansluiting gezocht bij de bouwvergunning. Hierdoor is een eigenaar die een monument wil veranderen minder tijd kwijt met procedures.
?	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen	01-04-07	VROM	Na invoering van de Wkpb kan een burger of bedrijf door inzage in één register (bij kadaster of gemeente) snel en eenvoudig een volledig beeld krijgen van de publiekrechtelijke beperkingen die van toepassing zijn op een bepaald perceel. Voorbeelden van publiekrechtelijke beperkingen zijn een bestemmingsplan, toegekende monumentenstatus of bijvoorbeeld een bodemsaneringsplicht. De informatie over deze beperkingen bevindt zich nu in verschillende administraties waardoor het achterhalen van de relevante beperkingen veel tijd kost en onoverzichtelijk is.
?	Activiteitenbesluit, afname bezwaar en beroep tegen Wm-vergunningen	30-06-07	VROM	Het activiteitenbesluit beoogt milieuregelgeving effectiever en uniformer te maken en brengt een groot aantal bedrijven die voordien vergunningplichtig waren, onder algemene regels. Ook voor burgers is vermindering van administratieve lasten gerealiseerd als gevolg van een afname van bezwaar en beroep tegen een Wet Milieubeheer (Wm)- vergunning.
?	Omgevingsvergunning	01-01-08	VROM	Bij het bouwen, verbouwen of gebruiken van een gebouw, krijgen burgers te maken met verschillende vergunningen op het gebied van wonen, ruimte en milieu. Die vergunningen hebben elk eigen criteria, procedures, ambtelijke loketten, afhandelingstermijnen, leges en toezichthouders. Burgers zijn veel tijd kwijt met de procedures. Uiterlijk 1 januari 2008 volstaat in alle gemeenten één vergunning: de zogenaamde omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning staat degene die een vergunning nodig heeft centraal. Deze kan in een keer en bij een loket worden aangevraagd. Bij de omgevingsvergunning hoort één procedure, waarop één besluit volgt. Voor beroep tegen dat besluit is ook één beroepsprocedure.
?	Energieprestatie gebouwen	2008	VROM	Na omzetting van de Energy performance of buildings directive in nationale wetgeving, moeten burgers bij de verkoop of verhuur van een woning een geldig energieprestatiecertificaat kunnen overhandigen aan een nieuwe bewoner of eigenaar. Een energieprestatiecertificaat is tien jaar geldig.
DOELGROEP CHRONISCH ZIEKEN, GEHANDICAPTEN EN THUISZORGCLIËNTEN				
Gezondheid				
?	Verkrijgen hulpmiddelen	31-12-02	VWS	De verplichting om toestemming te vragen voor het verkrijgen van hulpmiddelen is afgeschaft.
?	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	01-04-03	VWS	De nieuwe aanpassingen van de AWBZ hebben geleid tot een stijging van het aantal bezwaren over indicaties. Oorzaken waren onbekendheid met nieuwe terminologie en negatieve beslissingen over een (deel van de) aangevraagde

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				zorg.
?	Eigenbijdrageregeling Intramuraal	01-04-03	VWS	De overgang naar een fiscaal overgangsbegrip maakt het voor zorgkantoren mogelijk om met het sofinummer van de cliënt via het CAK-BZ de noodzakelijke gegevens op te vragen voor het vaststellen van de eigen bijdrage voor intramurale zorg. De burger hoeft hiervoor geen ingewikkelde formulieren meer in te vullen.
?	Regeling ziekenvervoer	01-07-04	VWS	Door een beperking van de doelgroep maken minder burger gebruik van deze regeling.
?	Toestemmingseisen zorg	01-01-06	VWS	Afschaffing overige toestemmingsvereisten vergoeding zorg is bij de invoering van de Zorgverzekeringswet verder beperkt.
Scholing				
?	Leerlinggebonden financiering (rugzakje)	01-01-04	OCW	De Leerlinggebonden Financiering (LGF) geeft ouders van een kind met een handicap het recht om die school (regulier of speciaal onderwijs) voor hun kind te kiezen die zij het meest geschikt vinden. Door deze nieuwe regelgeving zijn ouders meer tijd kwijt met het invullen van formulieren/verklaringen.
?	leerlinggebonden financiering - weghalen van knelpunten in de WEC en WOT	2005	OCW	Door een wijziging van de Wet op de Expertise Centra (WEC) en de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) zijn de knelpunten voor de Leerlinggebonden Financiering (zie rugzakje) weggenomen
?	Leerlinggebonden financiering - invoering in BVE	2006	OCW	Door de invoering van het Leerlinggebonden Financiering (rugzakje) in het Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) wordt de doelgroep van de regeling uitgebreid naar leerlingen in het beroepsonderwijs. De huidige wetgeving leverde enkele praktische problemen op. De voorstellen voor wijziging gaan onder meer over de indicatiestelling en de bekostiging van scholen die leerlingen van een residentiële instelling opvangen.
Werk & Inkomen				
?	Regelgeving oorlogsgetroffenen	01-01-03	VWS	Door wijziging van regelgeving hoeven minder aanvraagformulieren te worden ingediend. Ook is de tekst van de beschikking vereenvoudigd, dat levert eveneens een tijdsbesparing op.
?	Persoonsgebonden budget, administratie	01-04-03	VWS	Doordat de burger zelf (in plaats van de Sociale Verzekeringsbank) de betaling moet uitvoeren en de administratie en coördinatie moet verzorgen, zijn de administratieve lasten rondom het persoonsgebonden budget (PGB) gestegen.
?	Tegemoetkoming Buitengewone Uitgaven	01-01-04	VWS	Deze nieuwe tegemoetkoming voor de gedeeltelijke vergoeding van buitengewone uitgaven (TBU) zorgt ervoor dat een nieuwe groep huishoudens voor dit doel aangifte doet bij de fiscus en daarvoor dus tijd besteedt (documenteren van zorguitgaven, kennis nemen van regeling en invullen van aanvraag).
?	Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonend Gehandicapt kind	31-12-04	SZW	Door aanpassing van de huisstijl en een directere vraagstelling is tijdswinst geboekt bij de invulling van het formulier voor de Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende Gehandicapte kinderen (TOG).
?	Tegemoetkoming Buitengewone Uitgaven	01-01-06	VWS	Voor de aanvraag van Tegemoetkoming Buitengewone Uitgaven (TBU) wordt een voorgevuld formulier toegestuurd, hetgeen de eerder genoemde stijging ten dele compenseert.
?	Persoonsgebonden budget, verantwoordingsritme	01-01-06	VWS	Het verantwoordingsritme voor het PGB is verlaagd. De verantwoording over een budget van € 25.000,- of meer hoeft niet meer elke maand te worden verantwoord, maar eens in het kwartaal.
?	Sociale Werkvoorziening: herindicatie, aanvraag, inschrijving	31-12-07	SZW	Ten aanzien van de (uitvoering van de) wet- en regelgeving Wsw wordt een drietal verbeteringen doorgevoerd. De geldigheidsduur van een eerste indicatie

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				voor de Wsw is met ingang van 1 januari 2007 maximaal 10 jaar (in plaats van 5 jaar). Daarnaast wordt er bij de aanvraag voor een eerste indicatie gebruik gemaakt door CWI van de gegevens die bij de aanmelding door de cliënt zijn verstrekt of die bij doorverwijzing door o.a. de gemeente of UWV zijn verstrekt.
?	TOG en kinderbijslag	31-12-07	SZW	De aanvraag voor de Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende gehandicapten kinderen (TOG) en de algemene kinderbijslag (AKW) worden geïntegreerd.
?	AWBZ indicatiestelling bij TOG	31-12-07	SZW	Door hergebruik van gegevens van indicatiestelling wordt het aantal informatievragen voor de cliënt verminderd wanneer hij/zij een aanvraag doet voor de Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG).
Wonen				
?	Invoering leefwensenonderzoek	01-07-06	VWS	Verblijfsinstellingen voor gehandicapten zijn verplicht om rekening te houden met de wensen van bewoners bij bouwplannen. Zo kunnen gehandicapten meer invloed uitoefenen. De lasten stijgen daarmee echter wel.
DOELGROEP OUDEREN				
Werk & Inkomen				
?	Algemene Ouderdomswet, (wijziging-) formulier	01-12-04	SZW	Door aanpassing van de huisstijl en een directere vraagstelling is tijdswinst geboekt bij de invulling van het aanvraagformulier; het wijzigingsformulier voor de AOW is vereenvoudigd.
?	Algemene Ouderdomswet, voorgevulde aanvraag	01-12-07	SZW	Het aanvraagformulier AOW dat uitkeringsgerechtigden ontvangen als ze 64,5 jaar zijn, wordt door de uitkeringsinstantie al zo volledig mogelijk ingevuld.
?	Inkomensbesluit AOW, Anw, WIA, TW, IOAW en IOAZ	01-12-07	SZW	Door een wijziging van het inkomensbesluit wordt de toets op inkomen in sociale verzekeringen zoveel mogelijk geënt op de gegevens uit de polisadministratie. Hierdoor hoeft de aanvrager minder gegevens aan te leveren en bewijsstukken te verzamelen. Dit geldt voor de de AOW, Anw, WIA, TW, IOAW en IOAZ.
DOELGROEP UITKERINGSGERECHTIGDEN				
Gezondheid				
?	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), instroom	31-12-04	SZW	Door de instroombeperking van het aantal mensen dat gebruik maakt van de regeling Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) en de Toeslagen wet (TW) zijn de administratieve lasten als gevolg van deze regelingen verminderd.
	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekering, procedures wijzigingen	31-12-04	SZW	De procedures van het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekering (UWV) met betrekking tot de WAO zijn gewijzigd. Vanaf 2004 stuurt UWV één keer per jaar een wijzigingsformulier op waarop alle wijzigingen kunnen worden ingevuld.
?	Wajong, procedures wijzigingen	31-12-04	SZW	De procedures van het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekering (UWV) met betrekking tot de Wajong zijn gewijzigd. Vanaf 2004 stuurt UWV één keer per jaar een wijzigingsformulier op waarop alle wijzigingen kunnen worden ingevuld.
?	Individuele Re-integratieovereenkomst	31-12-05	SZW	Door de invoering Individuele Re-integratie Overeenkomst (IRO) zijn nieuwe administratieve lasten ontstaan. Mensen kunnen zelf een re-integratiebureau uitzoeken die dit gehele traject naar werk begeleidt.
?	Verplichte loondoorbetaling bij ziekte	31-12-05	SZW	De administratieve lasten zijn toegenomen doordat bij de Verplichting Loondoorbetaling bij Ziekte (VLZ) de mogelijkheid is geïntroduceerd om in het tweede ziektejaar naast de loondoorbetaling van de werkgever recht te krijgen op een toeslag via de Toeslagenwet.
?	Arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen	31-12-05	SZW	De toegang tot Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen (WAZ) is gesloten.

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
?	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), effecten voor WAO, WW en TW	31-12-06	SZW	De invoering Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) heeft geleid tot een verminderd aantal uitkeringsaanvragen.
?	Polisadministratie, hergebruik van gegevens; inkomensbesluit	31-12-07	SZW	Hergebruik van gegevens die via de loonaangifte in de polisadministratie geregistreerd worden, bij de vaststelling van recht, duur en hoogte van uitkeringen draagt flink bij aan de administratieve lastenverlichting voor burgers. Door een wijziging van het inkomensbesluit wordt de toets op inkomen in sociale verzekeringen zoveel mogelijk geënt op de gegevens uit de polisadministratie. Hierdoor neemt het aantal informatievragen voor de aanvrager af.
?	Wajong, formulieren & procedures	31-12-07	SZW	De formulieren voor het aanvragen in het kader van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) kunnen digitaal worden opgestuurd. Daarnaast wordt er door de instantie meer gewerkt met standaard oplossingen/ uitzonderingen.
Werk & Inkomen				
?	Wet Werk en Bijstand	01-01-04	Overig	Met de invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) is deze regeling gedecentraliseerd; gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de WWB. Ten opzichte van de peildatum 2002 toen de Algemene bijstandswet (Abw) nog van kracht was, zijn de administratieve lasten in tijd gedaald en in termen van out-of-pocket kosten gestegen (meting 2005). Uit dit onderzoek is gebleken dat gemeenten nog aanzienlijke reducties kunnen realiseren. Een eindmeting in 2007 zal dat uitwijzen.
?	Werkloosheidswet: vervolg- en reïntegratie-uitkering	31-12-04	SZW	De WW-vervolguitkering is afgeschaft. Na de loondervingsuitkering bestaat er geen recht meer op de WW-vervolguitkering. Met de invoering van de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen) is de Wet op de Re-integratie Arbeidsgehandicapten (REA) ook afgeschaft. De re-integratievoorzieningen zijn nu opgenomen in de WIA en zijn uitgebreid.
?	Werkloosheidswet: aanvraagformulier / -procedure (herlevers)	31-12-04	SZW	Een aantal gegevens op het aanvraagformulier is voorbedrukt en de lay-out is klantvriendelijker. Bovendien is voor herlevers een verkorte aanvraagprocedure ingevoerd.
?	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen: WW-pakket 2005, verwijtbaarheidstoets	31-12-06	SZW	Door een beperking van de verwijtbaarheidstoets bij de WW-aanvraag, wordt de controle of verantwoording voor uitkeringsgerechtigden verminderd. Daarnaast behelst het WW-pakket 2005/6 onder andere een aanscherping van de wekenis (zodat er minder instroom in de WW is), de afschaffing van de kortdurende uitkering (waardoor in de WW alleen nog de loongerelateerde WW-uitkering resteert), een verlaging van de WW-duur (van maximaal 5 jaar naar maximaal 3 jaar en 2 maanden) en een verhoging van de eerste twee maanden WW-uitkering (van 70% naar 75%).
?	Algemene nabestaandenwet: internet en formulieren	31-12-07	SZW	De huisstijl van het aanvraagformulier is vereenvoudigd, bovendien kan de aanvraag via Internet en zijn een aantal gegevens voorbedrukt.
?	Overdracht max WW-ers door UWV aan de gemeente	31-12-07	SZW	Na het bereiken van de maximale duur WW zendt het UWV de gegevens door naar de gemeente van inwoning. Hierdoor wordt bij de aanvraag van de bijstandsuitkering de uitvraag aan de burger door de gemeente beperkt.
?	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen: polisadministratie	31-12-07	SZW	Hergebruik van gegevens die via de loonaangifte in de polisadministratie geregistreerd worden, bij de vaststelling van recht, duur en hoogte van uitkeringen draagt flink bij aan de administratieve lastenverlichting voor burgers.
?	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen: klantendossier	31-12-07	SZW	Het digitaal klantendossier is een belangrijke ontwikkeling in de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening in de SUWI-keten, ook in termen van

Daling / Stijging	Thema & Onderwerp	Datum in werking	Dep.	Toelichting van het effect
				administratieve lasten. Het streven is om digitaal te beschikken over basisgegevens op het vlak van werk en inkomen en statusinformatie. Over het opnemen van gedigitaliseerde documenten wordt in de loop van 2006 besloten.
?	Digitalisering werkbriefjes WW	2007	SZW	Mensen met een WW-uitkering kunnen hun werkbriefjes digitaal indienen.
DOELGROEP VRIJWILLIGERS				
Algemeen				
?	Verkeersregelaars	01-01-06	V&W	Per januari 2006 is de verzekeringsplicht voor verkeersregelaars en verkeersbrigadiers komen te vervallen.
?	Risico Inventarisatie en evaluatie	15-03-06	SZW	Organisaties die werken met vrijwilligers moeten voortaan bij de risico-inventarisatie en –evaluatie in het kader van de ARBO-wetgeving, alleen rekening houden met ernstige risico's voor vrijwilligers. Hierdoor zijn de administratieve lasten voor deze doelgroep beperkt.
?	Drank- & Horeca wet	01-01-07	VWS	Voortaan hoeven vrijwilligersorganisaties alleen een nieuwe Drank- en Horecawet vergunning aan te vragen bij een nieuwe locatie of na een ingrijpende verbouwing.
?	Arbeidstijdenwet	01-01-07	SZW	Bepalingen betreffende vrijwilligers in de Arbeidstijdenwet (ATW) vervallen, met uitzondering van jeugdige en zwangere vrijwilligers.
?	Subsidiering Politieke Partijen - vrijwilligersorganisaties	1-1-2008	BZK	Om de schijn van belangenverstremgeling te voorkomen, moeten politieke partijen inzage geven in de bijdragen die ze ontvangen.
?	Vrijwilligersvergoeding	1-1-2006	VWS	De vervanging van het weekmaximum van €21 door een maandmaximum van €150 scheelt de vrijwilligerorganisaties administratief werk en leidt tot meer flexibiliteit om vrijwilligers (vooral voor seizoensgebonden activiteiten) een vergoeding te geven.

Bijlage 2: Knelpuntenlijst administratieve lasten burgers

Tijdens de presentatie van de eerste tranche reductievoorstellen heeft het kabinet zich ten doel gesteld om 19 knelpunten aan te pakken binnen de huidige kabinetsperiode. Hieronder zijn de knelpunten en de activiteiten van het kabinet weergegeven.

Chronisch zieken & gehandicapten

– Indiciestellingen

Om de indicatieprocessen te stroomlijnen is door de ministeries van VWS en SZW het programma Stroomlijning Indicatieprocessen in de Zorg en Sociale Zekerheid²¹ gestart. In dat programma worden voorstellen ontwikkeld voor het gebruik van één aanvraagformulier per cliënt, waar alle betrokken instanties (UWV, CWI en CIZ) gebruik van maken. Parallel hieraan wordt een webvoorziening ontwikkeld, waar informatie over de indicatieprocessen in zorg en sociale zekerheid en de mogelijkheid om voorzieningen digitaal aan te vragen, samen komt.

Daarnaast worden binnen vijf regio's proefprojecten opgezet die ervoor moeten zorgen dat de cliënten die meer dan één voorziening aanvragen sneller en beter worden geholpen door de betrokken organisaties (UWV, CIZ en CWI en gemeenten).

Vanaf september 2006 starten in de volgende regio's vijf pilots:

- Leeuwarden
- Breda
- Doetinchem
- Bergen NH
- Den Haag

Tot slot wordt onderzocht of het mogelijk is een centraal, digitaal indicatiedossier te ontwikkelen waar alle instanties gebruik van kunnen maken.

– Persoonsgebonden Budget

Om de administratieve lasten van het Persoonsgebonden Budget (PGB) te reduceren zijn door VWS verschillende maatregelen genomen. Per 1 januari 2006 is het verantwoordingsritme van budgetten van boven de 25.000 euro verlaagd van één keer per maand naar één keer per kwartaal (voor lagere budgetten was dit verantwoordingsritme al één keer per kwartaal). Vanaf 1 januari 2007 wordt de eerste stap genomen in de digitalisering van de verantwoording.

De mogelijkheden om de verantwoording over budgetten kleiner dan 5.000 euro af te schaffen of het vervangen van de contante PGB door een vouchersysteem zijn niet overgenomen door VWS. De staatssecretaris VWS zal de Kamer in een aparte brief informeren over deze keuze.

– Tegemoetkoming buitengewone uitgaven

De WIBUZ werkgroep heeft gedurende 2006 onderzocht of er een integratie van de zorgtoeslag en de tegemoetkoming buitengewone uitgaven (TBU) mogelijk was. Dit onderzoek heeft niet tot nieuwe reductievoorstellen voor dit knelpunt. VWS en de

²¹ De administratieve lastenverlichting die samengaat met het programma Stroomlijning Indicatieprocessen is nog niet in kaart gebracht en daarom niet meegenomen in het reductieoverzicht.

Belastingdienst bestrijden sinds vorig jaar wel het ondergebruik van de TBU-regeling met het verzenden van een vooringevuld, begrijpelijk aangiftebiljet naar zo'n 400.000 burgers – de 'Tbu-doelgroep' –waaronder veel ouderen, chronisch zieken en gehandicapten. In december 2006 verstuurt de Belastingdienst wederom een vooringevuld aangiftebiljet naar deze doelgroep.

Ouderen

– *Kwijtschelding gemeentelijke belastingen*

Om dit knelpunt weg te nemen werken BZK, SZW en gemeenten samen om te komen tot geautomatiseerde kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Dit houdt in dat na de initiële aanvraag (na toestemming van de klant) elk volgend jaar door de gemeente wordt nagegaan of het recht op kwijtschelding nog steeds van toepassing. Wanneer dit het geval is zal de kwijtschelding geautomatiseerd worden verleend.

– *Eigen bijdrage thuiszorg*

Om de duidelijkheid van de eigen bijdrageregeling zijn door VWS de beschikkingen in 2003 vereenvoudigd.

Uitkeringsgerechtigden

– *Elektronisch SUWI-dossier met verplichting tot eenmalige gegevensverstrekking*

In de loop van 2007 zal het Digitaal Klantdossier in de SUWI-keten in gebruik genomen worden. Hiermee wordt elektronische gegevensuitwisseling binnen de SUWI-keten mogelijk en hoeven burgers minder vaak gegevens aan te leveren. Dit dossier zal tevens aangesloten worden op de polisadministratie van het UWV zodat gegevens over het arbeidsverleden en het loon niet langer bij de klant hoeft te worden opgevraagd. Het wetsvoorstel wordt binnenkort voorgelegd aan de Raad van State voor advies.

Vrijwilligersorganisaties (georganiseerde burgers)

– *Warenwet (VWS)*

Er zijn geen wijzigingen doorgevoerd om de administratieve lasten van de Warenwet te verminderen.

– *Drank- en horecawet (VWS)*

De Drank- en Horecawet wordt in 2007 aangepast waardoor in de Drank- en Horecavergunning alleen de inrichtinggebonden zaken en de vergunninghouder worden vermeld. De personalia van de leidinggevende hoeven dan slechts in een aanhangsel bij de vergunning te worden vermeld met als gevolg een daling van het aantal vergunningaanvragen bij een wijziging van de leidinggevende.

– *Gebruiksvergunning (veiligheidsregels) (VROM)*

Op 1 mei 2007 treedt het Besluit gebruik bouwwerken in werking voor alle gemeenten. Hiermee worden gemeentelijke voorschriften geüniformeerd op het gebied van brandveiligheid. Deze maatregel leidt tot een lastenreductie voor bedrijven, instellingen en vrijwilligersorganisaties. In het bijzonder voor vrijwilligersorganisaties die over de gemeentegrenzen heen werken leidt dit tot aanzienlijk minder administratieve lasten.

Tevens is het de bedoeling om de gebruiksvergunning in te bedden in de omgevingsvergunning van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM).

– *Arbeidstijdenwet en Arbeidsomstandighedenwet*

Organisaties waar vrijwilligers werken hoeven sinds 15 maart 2006 niet meer aan alle verplichtingen van de Arbeidsomstandighedenwet te voldoen. Alleen de bescherming tegen zeer ernstige risico's voor vrijwilligers blijft gehandhaafd. Vrijwilligersorganisaties zijn niet langer verplicht een risico-inventarisatie en –evaluatie (RI&E) te maken, tenzij gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen. Ook in de Arbeidstijdenwet wordt een uitzondering gemaakt voor vrijwilligersorganisaties.

Alle doelgroepen (incl. burger algemeen)

– *Wet op de Inkomstenbelasting (aangifte)*

De aangifte inkomstenbelasting is de laatste jaren al aanzienlijk vereenvoudigd door middel van de aangifte diskette. Financiën gaat de aangifte verder vereenvoudigen. Voor de aangifte over het jaar 2007 zal de Belastingdienst Box I gaan voorinvullen (net als de Voorlopige Teruggaaf) zodat deze door de klant nog alleen maar hoeft te worden gecontroleerd.

– *Paspoortwet*

Veel burgers klagen over het feit dat zij voor het verkrijgen van een paspoort twee keer naar het gemeentehuis moeten. Vanaf eind 2007 wordt het mogelijk om na de aanvraag op het gemeentehuis het paspoort aangetekend te laten opsturen naar het huisadres.

– *Aangifte strafbaar feit*

Vanaf 2006 is het mogelijk om voor zeven delicten digitaal aangifte te doen. Justitie onderzoekt of het mogelijk is om het aantal delicten waarvoor digitaal aangifte kan worden gedaan uit te breiden.

– *Wet op de Kinderopvang*

Om de administratieve lasten van de kinderopvangtoeslag te verminderen zal het kabinet per 1 januari 2007 de verplichte werkgeversbijdrage invoeren. Hiermee zal de papierenstroom tussen ouders en werkgevers komen te vervallen en is er alleen nog contact met de Belastingdienst over de toeslag. Voor ouders zonder werkgever, aan wie UWV of gemeente een vervangende werkgeversbijdrage geeft, wordt één loket eveneens wenselijk geacht en wordt thans onderzocht of de Belastingdienst vanaf 2008 de uitvoering op zich kan nemen.

– *Monumentenwet*

Om de administratieve lasten van de monumentenvergunning en subsidies te vereenvoudigen wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht met de omgevingsvergunning. Het stelsel van subsidieverlening is inmiddels vereenvoudigd.

– *Inkomenstoets*

Voor inkomensafhankelijke regelingen en uitkeringen geldt dat er een inkomenstoets wordt uitgevoerd om de rechtmatige toekenning te controleren. Vanaf eind 2007 zal de basisregistratie Inkomens en Vermogens bij de Belastingdienst beschikbaar zijn en kan de inkomensstoets op basis van deze administratie verlopen en zullen de klanten niet langer gegevens over het inkomen hoeven aan te leveren.

– *Telefonische bereikbaarheid overheid*

Om de telefonische bereikbaarheid van de overheid te verbeteren wordt gewerkt aan het Contactcenter Overheid (CCO) met als doel een samenhangend stelsel van telefonische loketten bij gemeenten waar burgers met al hun vragen aan de gehele overheid terecht kunnen. Eenvoudige vragen worden beantwoord, meer specialistische vragen worden doorverwezen naar het juiste loket bij de rijksoverheid, de gemeente of een uitvoeringsorganisatie. Er wordt gewerkt aan een landelijk dekkend stelsel van gemeentelijke telefonische loketten. De hiervoor noodzakelijke nummerreeks 14+netnummer is beschikbaar gemaakt. Ook de telefonische toegang tot het bedrijvenloket zal worden opgenomen in de 1400-reeks. In september 2006 zijn tien gemeenten begonnen met het inrichten van leeromgevingen (pilotprojecten). Doel is om eind 2007 met deze gemeenten tot een draaiende (telefonische) gidsfunctie te komen en kennis en ervaring op te bouwen voor de verdere uitrol vanaf begin 2008. In oktober jl. is het contactcenter van de gemeente Amsterdam als eerste in de reeks geopend.

– *Aanpak formulieren*

De volgende acties worden ondernomen om overheidsformulieren meer begrijpelijk te maken:

- Als eerste actie wordt een aantal veelgebruikte overheidsformulieren nog in 2006 begrijpelijk gemaakt. Begin 2007 volgt een tweede tranche.
- Er wordt een gratis test ontwikkeld waarmee overheden en bedrijven zelf hun formulieren op begrijpelijkheid kunnen testen. De test is voorjaar 2007 gereed.
- Er zal een vrijwillig keurmerk worden ontwikkeld waarmee overheden en bedrijven kunnen laten zien dat hun overheden begrijpelijk zijn. Het keurmerk is in de tweede helft van 2007 klaar.